

PTT raportteja
PTT reports
PTT rapporter

275

Busk Henna, Naumanen Mika

Tilastoanalyysi keskisuurten yritysten kasvusta 2000-luvulla



Helsinki 2022

PTT raportteja 275

PTT reports 275

Tilastoanalyysi keskisuurten yritysten kasvusta 2000-luvulla

Henna Busk ja Mika Naumanen

Helsinki 2022

Pellervon taloustutkimus PTT
Eerikinkatu 28 A
00180 Helsinki
Puh. 09-348 8844
Faksi 09-3488 8500
Sähköposti ptt@ptt.fi

ISBN 978-952-224-241-9
ISSN 2489-9615

Busk, H.¹ ja Naumanen, M.² 2022. Tilastoanalyysi keskisuurten yritysten kasvusta 2000-luvulla. PTT raportteja 275.

¹ Pellervon taloustutkimus PTT

² Teknologian tutkimuskeskus VTT ja Tilastokeskus

Tiivistelmä

Raportissa tarkasteltiin pienten ja keskisuurten yritysten kasvua ja kehitystä vuosina 2001–2019 Tilastokeskuksen yritysrekisterin tietojen avulla, erikseen myös tuotanto- ja osaamisintensiivisillä toimialoilla. Lisäksi raportissa erityishuomion kohteena olivat pienet ja keskisuuret kasvuyritykset ja niiden kehitys yli ajan. Osana kasvuyritysten tarkastelua toteutettiin myös erillinen analyysi yritysten henkilöstön kasvun lähteistä, jossa hyödynnettiin yritysrekisterin tietojen lisäksi FOLK-työssäkäyntimoduulin tietoja. Tutkimusraportti on osa Business Finlandin rahoittamaa *50+ Companies Sustainable Growth Paths and Resilience in Global Business Ecosystems* -tutkimuskokonaisuutta.

Keskisuurilla yrityksillä on mennyt 2000-luvulla suhteellisen hyvin. Keskisuuriin yrityksiin lukeutuu verrattain pieni joukko yrityksiä, mutta niiden muodostama liikevaihtosumma ja työllistävyys on merkittävää. Keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja työllistävyys on kasvanut erityisen ripeästi 2010-luvun loppupuolella, jota selittää talouden noususuhdanne.

Kasvuyritysten ja erityisesti keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä on kasvanut Suomessa 2000-luvulla. Kasvuyritysten osuus koko yrityskannasta on kuitenkin hyvin alhainen - vain 0,2 prosenttia - eikä se ole noussut yli ajan. Voidaan siis sanoa, että yritysten nopea kasvaminen on edelleen suhteellisen harvinaista.

Tilastoanalyysistä nousee esille osaamisintensiivisten alojen nousu. Keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja henkilöstö näillä aloilla on selvästi kasvanut 2010-luvulla. Sen sijaan vastaavasti tuotantointensiivisillä aloilla toimivilla kasvuyrityksillä on mennyt vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen koko ajan heikommin.

Kasvuyrityksillä tapahtuu kasvuperiodien aikana enemmän liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia kuin muutoin. Erityisen korostunutta tämä on osaamisintensiivisillä aloilla. Muiden kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisten alojen kasvuperiodeille on tyypillistä työntekijöiden siirtyminen julkiselta sektorilta yksityisiin yrityksiin. Tätä selittää kuntien ja kuntayhtymien työntekijöiden siirtyminen yksityisten sosiaali- ja terveystalouden yritysten palvelukseen. Yleisesti ottaen kasvuperiodeille on myös tyypillistä henkilöstön siirtyminen konsernin sisällä yrityksestä toiseen. Oletettavasti uutta liiketoimintaa ja kasvua kehitetään uuden liiketoimintayksikön alla olemassa olevan ("vanhan") yrityksen huolehtiessa perusliiketoiminnan pyörittämisestä.

Asiasanat: keskisuuret yritykset, kasvu, työllistävyys, liikevaihto

Busk, H. ja Naumanen, M. 2022. Tilastoanalyysi keskisuurten yritysten kasvusta 2000-luvulla. PTT raportteja 275.

Yhteenveto

Raportissa tarkastelimme pienten ja keskisuurten yritysten kasvua ja kehitystä 2000-luvulla, erikseen myös tuotanto- ja osaamisintensiivisillä toimialoilla. Keskisuuret yritykset ovat 50–249 henkilöä työllistäviä ja pienet yritykset ovat 10–49 henkilöä työllistäviä. Tilastokeskuksen yritysrekisterin tietojen avulla vertasimme keskenään näiden kahden yritysryhmän lukumäärän, liikevaihtosumman ja henkilöstömäärän kehitystä vuosina 2001–2019.

Lisäksi raportissa tarkastelimme pieniä ja keskisuuria kasvuyrityksiä ja niiden kehitystä yli ajan. Kasvuyrityksen määritelmänä oli, että yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Kasvuyrityksiä tarkastelimme myös erikseen tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla.

Osana kasvuyritysten tarkastelua toteutettiin myös erillinen analyysi yritysten henkilöstön kasvun lähteistä. Tarkastelussa hyödynnettiin Tilastokeskuksen yritysrekisterin tietojen lisäksi FOLK-työssäkäyntimoduulin tietoja.

Tutkimusraportti on osa Business Finlandin rahoittamaa *50+ Companies Sustainable Growth Paths and Resilience in Global Business Ecosystems* -tutkimuskokonaisuutta, jota on työstyetty vuosina 2020–2022. Tutkimushankkeessa kartoitetaan keskisuurten yritysten kasvu- ja kehityspolkuja sekä kehitetään julkisten toimijoiden palveluita keskisuurten yritysten verkostoitumisen ja resilienssin parantamiseksi globaaleissa ekosysteemeissä.

Pienet ja keskisuuret yritykset

Tilastoanalyysin perusteella keskisuuriin eli 50–249 henkilöä työllistäviin lukeutuu verrattain pieni joukko yrityksiä, mutta niiden muodostama liikevaihtosumma ja työllistävyys on merkittävää. Esimerkiksi vuonna 2019 Suomessa toimi lähes 15 000 pientä yritystä (7,4 %) ja noin 3 200 keskisuurta yritystä (1,5 % yrityskannasta). Samana vuonna pienet yritykset työllistivät lähes 315 000 (23 %) ja keskisuuret yritykset noin 305 000 henkilöä (22 % kaikkien yritysten työvoimasta). Eli keskisuuret yritykset kattavat reilun prosentin yrityskannasta, mutta työllistävät noin viidenneksen kaikkien yritysten työvoimasta. Keskisuurissa yrityksissä liikevaihto on ollut vuonna 2019 noin 98 miljardia euroa ja pienissä yrityksissä 84 miljardia euroa.

Sekä pienten että keskisuurten yritysten lukumäärä on kasvanut 2000-luvulla. Suhteellisesti tarkasteluna keskisuurten yritysten lukumäärä (43 %) on kasvanut selvästi enemmän kuin pienten yritysten (26 %). Keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihto-

summa ja työllistävyys on kasvanut erityisen ripeästi 2010-luvun loppupuolella. Osaltaan tähän on vaikuttanut talouden noususuhdanne, minkä seurauksena aiemmin pienet yritykset ovat onnistuneet kasvamaan keskisuuriksi. Kehitystä on tukenut myös riskirahoituksen parantanut saatavuus kasvuhakuisiin yrityshankkeisiin.

Tuotanto- ja osaamisintensiiviset alat

Keskisuurten ja pienten tuotantointensiivisten yritysten lukumäärä on laskenut 2000-luvulla. Kehitys liikevaihtosumman ja henkilöstömäärän osalta tuotantointensiivisillä aloilla keskisuurten yritysten osalta on ollut samankaltainen, eli laskeva. Sen sijaan osaamisintensiivisten yritysten määrä on kasvanut tarkasteluperiodilla molemmissa yritysryhmissä. Keskisuurten yritysten joukossa on kuitenkin ollut selvästi enemmän sekä tuotanto- että osaamisintensiivisiä yrityksiä kuin pienten yritysten joukossa, mutta osaamisintensiivisiä on ollut enemmän vasta 2010-luvulla.

Keskisuurten sekä tuotanto- että osaamisintensiivisten yritysten liikevaihtosumma ja työllistävyys on ollut vastaavia pieniä yrityksiä selvästi suurempaa. Erityisesti 2010-luvulla osaamisintensiivisillä aloilla toimivien keskisuurten yritysten liikevaihtosumma ja työllistävyys on ollut vastaavia pieniä yrityksiä selvästi suurempaa, ja näillä mittareilla kasvu on myös ollut huomattavasti nopeampaa. Vielä 2000-luvun alussa yritysryhmien väliset erot ovat olleet vielä varsin pieniä, joten tässä on tapahtunut selkeä muutos.

Kasvuyritykset

Suomessa on ollut 2000-luvulla noin 200–500 kasvuyritystä vuosittain, mikä vastaa noin 0,2 prosenttia kaikista yrityksistä. Tämä pieni joukko yrityksiä on kuitenkin työllistänyt keskimäärin 1,5 prosenttia kaikkien yritysten henkilöstöstä. Tarkasteluperiodilla kasvuyritysten lukumäärä on kasvanut nopeammin 2010-luvun lopulla, ja ollut suurimmillaan viimeisenä havaintovuonna 2017. Osaltaan tähän on vaikuttanut talouden noususuhdanne, joka ajoittui samalle ajanjaksolle.

Kasvuyritysten osuus koko yrityskannasta on hyvin alhainen (0,2 %), eikä se ole noussut yli ajan. Voidaan siis sanoa, että yritysten nopea kasvaminen on suhteellisen harvinaista. Mikäli kuitenkin kasvuyritysten lukumäärä suhteutetaan yli 10 henkilöä työllistäviin yrityksiin, on niiden osuus ollut keskimäärin 1,8 prosenttia tarkasteluperiodilla, ja tämä osuus puolestaan on noussut yli ajan.

Nordic Innovation (2019a, 2019b) -raporttien mukaan Suomessa on hieman vähemmän kasvuyrityksiä kuin muissa Pohjoismaissa, ja niiden suhteellinen määrän lisäys yli ajan on ollut myös vähäisempi kuin muissa Pohjoismaissa. Mielenkiintoista kuitenkin on, että Suomessa kasvuyritysten joukossa näyttäisi olevan hieman enemmän keskisuuria (50–99 työllistäviä) yrityksiä kuin muissa Pohjoismaissa.

Pienet ja keskisuuret kasvuyritykset

Sekä pienten että keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä on noussut vuosien 2001–2017 aikana. Pienten kasvuyritysten lukumäärä on vaihdellut noin 150–350 yrityksen välillä (keskimäärin 2 % pienistä yrityksistä), ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä puolestaan 40–135 yrityksen välillä (keskimäärin 3 % keskisuurista yrityksistä).

Molempien yritysryhmien lukumäärän ja osuuksien kehityksessä näkyvät talouden suhdanteiden vaikutukset. Keskisuurten kasvuyritysten määrä on kasvanut erityisen nopeasti vuodesta 2015 lähtien. Sekä pienten että keskisuurten kasvuyritysten liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat nousseet myös tarkasteluperiodilla, erityisesti 2010-luvun loppupuolella. Pienten kasvuyritysten osalta kehitys on ollut kuitenkin keskisuuria maltillisempaa.

Tuotanto- ja osaamisintensiiviset alat

Pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä tuotantointensiivisillä aloilla on ollut hyvin alhainen koko 2000-luvun. Määrät ovat laskeneet finanssikriisin jälkeen, ja vain aivan viimeisimpinä havaintovuosina, 2016 ja 2017, on ollut havaittavissa pientä nousua näiden kasvuyritysten lukumäärissä. Sen sijaan pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärän kehitys osaamisintensiivisillä aloilla on ollut aivan toisenlainen. Kasvuyritysten lukumäärä molemmissa yritysryhmissä osaamisintensiivisillä (KIBS-aloilla) on kasvanut koko 2000-luvun ajan, mutta erityisen nopeasti 2010-luvulla.

Tuotantointensiivisillä aloilla toimivilla keskisuurilla yrityksillä liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat laskeneet tarkastelujaksolla, erityisesti vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen. Osaamisintensiivisillä aloilla toimivilla keskisuurilla kasvuyrityksillä liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat puolestaan nousseet tarkastelujaksolla, erityisesti 2010-luvun loppupuolella. Myös pienten osaamisintensiivisten kasvuyritysten osalta yritysten liikevaihtosumma ja henkilöstö on noussut, mutta keskisuuriin vastaaviin verrattuna maltillisemmin.

Kasvun lähteet

Raportissa tarkasteltiin myös kasvuyritysten henkilöstön kasvun lähteitä. Tilastoanalyysin perusteella tietyillä toimialoilla suuri osa alan kasvuyritysten työntekijöistä on osa-aikaisia. Merkittävimmät kasvuyritysten toimialat osa-aikaisten työntekijöiden lukumäärän perusteella ovat työllistämistoiminnan yritykset eli vuokratyövoimaa välittävät yritykset sekä sosiaali- ja terveystalveta tarjoavat yritykset.

Kasvuyrityksillä tapahtuu kasvuperiodin aikana lukumääräisesti enemmän liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia kuin muutoin. Kasvuperiodeihin liittyy myös suurempaa henkilöstön siirtymistä konsernin sisällä yrityksestä toiseen. Osaamisintensiivisillä

aloilla on runsaasti yrityskauppoja ja liiketoiminnan ostoja. Niitä tapahtuu myös kasvuperiodien ulkopuolella useammin kuin muilla toimialoilla; suurin ero suhteessa kasvuperiodiin on yritysostojen pienempi määrä. Tuotantointensiivisillä aloilla puolestaan työntekijät jatkavat usein saman työnantajan palveluksessa, mutta hieman siirtymiä tapahtuu myös konsernin sisällä. Nämä siirtymiset kohdistuvat kasvuperiodien aikaan, muina aikoina niitä ei juurikaan tapahdu.

Liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia tapahtuu muilla kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla lähes yhtä usein kuin osaamisintensiivisillä aloilla, yritysostot ovat kuitenkin harvinaisempia. Näille muille kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisille aloille on tyypillistä työntekijöiden siirtyminen julkiselta sektorilta yksityisiin yrityksiin. Tämä johtuu kuntien ja kuntayhtymien työntekijöiden siirtymisistä yksityisten sosiaali- ja terveysalan yritysten palvelukseen. Siirtyminen on korostunut näiden yritysten kasvuperiodien aikana.

Sisältö

1	Johdanto	10
2	Yritysaineisto	13
3	Pienet ja keskisuuret yritykset	17
3.1	Lukumäärä, liikevaihto ja henkilöstö 2000-luvulla	17
3.2	Tuotanto- ja osaamisintensiiviset alat	20
3.3	Liikevaihdon ja henkilöstön mediaanitason kehitys	23
4	Kasvuyritykset 2000-luvulla	25
4.1	Kasvuyritykset Suomessa	25
4.2	Pienet ja keskisuuret kasvuyritykset	27
4.3	Tuotanto- ja osaamisintensiiviset kasvuyritykset	30
5	Kasvuyritysten henkilöstön kasvun lähteet	35
5.1	Henkilön työsuhde	35
5.2	Työntekijöiden siirtymät kasvuyrityksissä	36
	Lähteet	43
	Liitteet	45

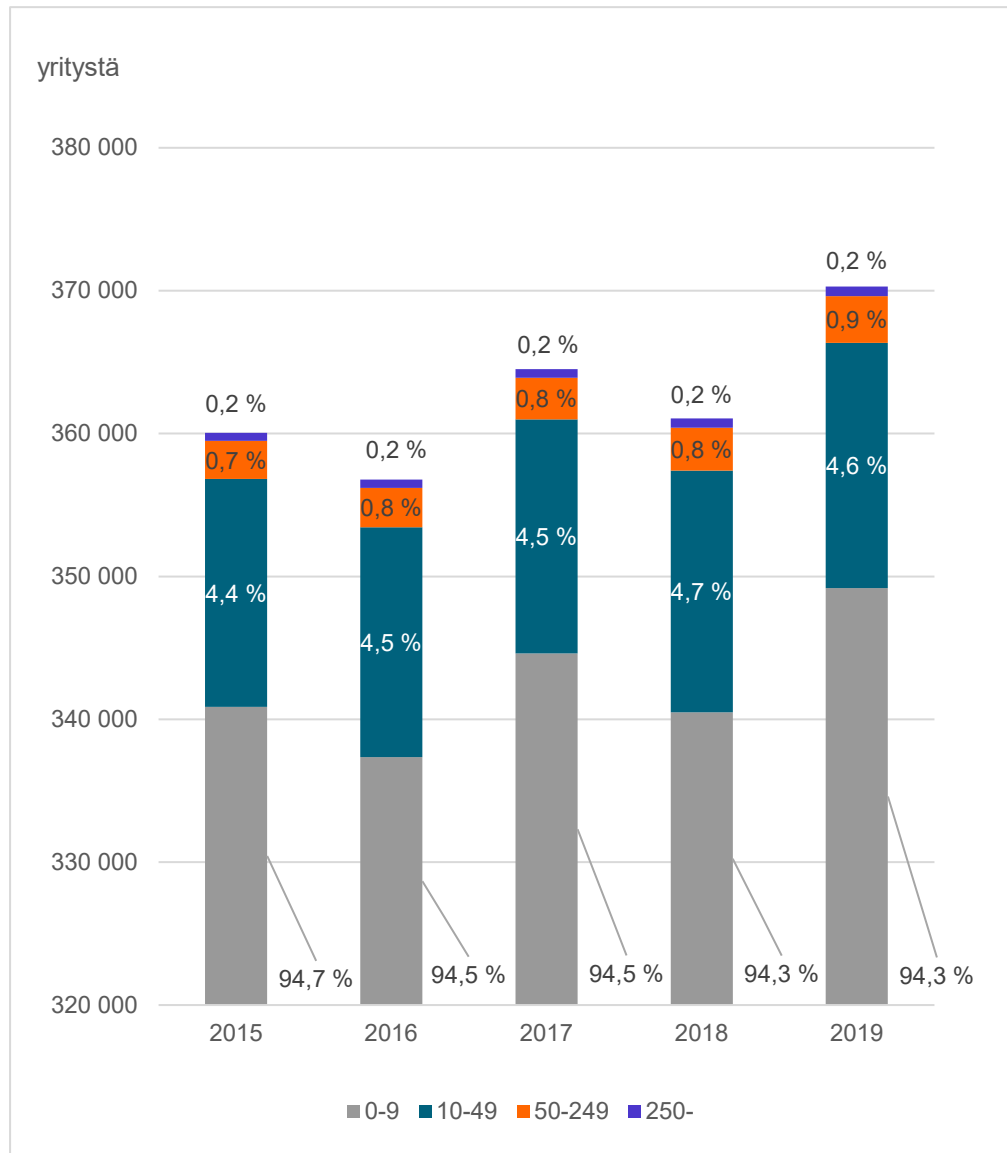
1 Johdanto

Tutkimusten mukaan kasvuyrityksillä on merkittävä rooli talouskasvussa, koska ne synnyttävät suuren osan uusista työpaikoista. Varsin pieni joukko kasvuyrityksiä kuitenkin vastaa merkittävästä osasta uusista työpaikoista (Anyadike-Danes ym. 2015; Maliranta ja Hurri 2017).

Mittava osa kasvuyritysten talouskasvuvaikutuksista tulee niin sanotun luovan tuhon kautta, mikä tarkoittaa tuottavien työpaikkojen syntymistä ja heikommin tuottavien työpaikkojen tuhoutumista (Maliranta ja Hurri 2017). Suuri osa yrityksistä lopettaa toimintansa jo nuorena, ja Suomessa vain noin neljännes yrityksistä selviytyy 10 ikävuoteen saakka (Anyadike-Danes ym. 2015).

Suomessa valtaosa yrityksistä on alle 10 henkilöä työllistäviä mikroyrityksiä. Keskisuuret yritykset (50–249 henkilöä työllistävät) kattavat vain noin prosentin yrityskannasta (Kuvio 1). Pienestä kattavuudesta huolimatta niiden merkitys työllisyyden näkökulmasta on kuitenkin merkittävä: keskisuuret yritykset työllistävät noin viidesosan kaikkien yritysten työvoimasta. Keskisuurista kasvuyrityksistä on tilasto- ja tutkimustietoa tarjolla vähän (Simons ym. 2007). Yleensä pienet ja keskisuuret yritykset luokitellaan saman kategorian alle (pk-yritykset). Lisäksi viimeaikainen tutkimus on keskittynyt pitkälti start-up -yrityksiin sekä niiden kasvuun ja merkitykseen taloudessa (ks. esim. Maliranta ym. 2018).

Kuvio 1. Yritysten lukumäärä ja osuus yrityskoon mukaan vuosina 2015–2019



Huom. katkaistu y-akseli

Lähde: Tilastokeskus, yritysten rakenne- ja tilinpäätöstilasto

Tässä raportissa tarkastelemme pienten ja keskisuurten yritysten kehitystä lähes 20 vuoden tarkastelujakson aikana. Keskisuuret yritykset ovat määritelmällisesti 50–249 henkilöä työllistäviä ja pienet yritykset ovat 10–49 henkilöä työllistäviä. Tilastokeskuksen yritysrekisterin tietojen avulla vertaamme keskenään näiden kahden yritysryhmän lukumäärän, liikevaihtosumman ja henkilöstömäärän kehitystä ja kasvua vuosina 2001–2019.

Selvitämme myös erikseen pienten ja keskisuurten yritysten kasvua ja kehitystä tuotanto- ja osaamisintensiivisillä toimialoilla, joilla on erityistä merkitystä kansantalouden kehityksen kannalta. Tuotantointensiiviset alat ovat käytännössä teollisuuden toimialoja. Osaamisintensiivisiin aloihin puolestaan kuuluvat ns. KIBS-alat (Knowledge Intensive Business Services), joihin lukeutuvat virallisen määritelmän mukaan tietojenkäsittelypalvelut, tekniset palvelut, tutkimus ja kehittäminen, lainopilliset ja taloudelliset palvelut, mainos- ja markkinointipalvelut sekä konsultti- ja henkilöstöpalvelut (esim. Lith 2003; TEM 2012). KIBS-aloja on käytetty yleisesti tutkimuskirjallisuudessa 2000-luvulla, ja niiden on havaittu olevan keskeisiä innovaatiotoiminnassa sekä uuden tiedon ja osaamisen synnyttämisessä ja välittämisessä (esim. Figueiredo ym. 2017). Niillä on keskeinen merkitys tuottavuudessa ja talouskasvussa. Esimerkiksi vuonna 2010 KIBS-toimialojen tuotannon arvon on arvioitu olevan noin 7 prosenttia Suomen kokonaistuotannosta ja noin 8 prosenttia kansantalouden työllisyydestä (TEM 2012).

Raportissa tarkastellaan myös pieniä ja keskisuuria kasvuyrityksiä ja niiden kehitystä yli ajan, erikseen myös tuotanto- ja osaamisintensiivisille aloille. Aikaisempien selvitysten mukaan kasvuyritysten osuus on osaamisintensiivisillä aloilla suurempi kuin keskimäärin yrityskannassa (TEM 2012). Analyysissämme kasvuyritys on OECD:n ja EU:n määritelmän mukaisesti yritys, jonka lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, ja jonka työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena.

2 Yrityksaineisto

Hyödynnämme yritystarkasteluissa Tilastokeskuksen yritysrekisteriä vuosilta 2001–2019.¹ Olemme rajanneet tarkastelut sektoriluokituksen mukaisiin yrityksiin sekä vakuutus- ja rahoituslaitoksiin.²

Teemme aluksi kuvailevia tarkasteluja pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärän, liikevaihtosumman ja työllistävyyden kehityksestä 2000-luvulla. Keskisuuret yritykset ovat 50–249 henkilöä työllistäviä ja pienet yritykset ovat 10–49 henkilöä työllistäviä. Mikroyritykset ja suuret yritykset on siis jätetty tarkastelujen ulkopuolelle. Tarkasteluja tehdään myös erikseen tuotanto- ja osaamisintensiivisille toimialoille, joilla on keskeinen merkitys talouskasvussa. Yritysten henkilöstön lukumäärä on laskettu palkansaa- jien henkilötyövuosista. Liikevaihtosummat on tutkimuksessa muunnettu vertailukel- poiseksi yli ajan, tarkemmin sanoen vuoden 2019 tasoon, elinkustannusindeksillä.

Tuotantointensiivisiin aloihin eli käytännössä teollisuuteen lukeutuvat TOL2008-luoki- tuksen mukaiset toimialat 10–33. Osaamisintensiivisiin aloihin puolestaan kuuluvat ns. KIBS-alat (*Knowledge Intensive Business Services*), joihin lukeutuvat vakiintuneen määritelmän mukaisesti tietojenkäsittelypalvelut, tekniset palvelut, tutkimus ja kehittä- minen, lainopilliset ja taloudelliset palvelut, mainos- ja markkinointipalvelut sekä kon- sultti- ja henkilöstöpalvelut (esim. Lith 2003; TEM 2012). KIBS-alojen määritelmä eri tietolähteissä hieman vaihtelee (esim. osa sisältää myös hallinto- ja tukipalvelut sekä yksityisen koulutuksen). Olemme päätyneet käyttämään työ- ja elinkeinoministeriön vuoden 2012 Yrittäjyyskatsauksessa käytettyä tilastoluokitusta, joka kattaa TOL2008- luokituksen toimialat: 62–63, 69–74 ja 78.³

¹ Yritysrekisteri sisältää yritykset, jotka ovat toimineet yli puoli vuotta tilastointivuonna. Lisäksi kriteerinä on, että ne ovat työllistäneet enemmän kuin puoli henkilöä, tai tase ylittää 170 000 euroa, tai liikevaihto on ylittänyt vuosittain määritellyn tilastointirajan (esim. 11 376 euroa vuonna 2017). Tietoja on saatavilla sekä toimipaikoittain että yri- tysten mukaan. Tässä raportissa olemme käyttäneet yritystason tietoja.

² Rajauksella tarkastelujen ulkopuolelle jäävät kotitaloudet, julkisyhteisöt sekä kotita- louksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt. Sektoriluokitus on saatavilla vuo- desta 2001 lähtien, joten tästä syystä raportin tarkastelut ajoittuvat vuosille 2001-2019.

³ TOL2008: 62 ohjelmistot, konsultointi ja siihen liittyvä toiminta; 63 tietopalvelutoi- minta; 69 lakiasiain- ja laskentatoimen palvelut; 70 pääkonttorien toiminta, liikkeenjoh- don konsultointi; 71 arkkitehti ja insinööripalvelut, tekninen testaus ja analysointi; 72 tieteellinen tutkimus ja kehittäminen; 73 mainostoiminta ja markkinatutkimus; 74 muut erikoistuneet palvelut liike-elämälle; 78 työllistämistoiminta.

Kasvuyritykset

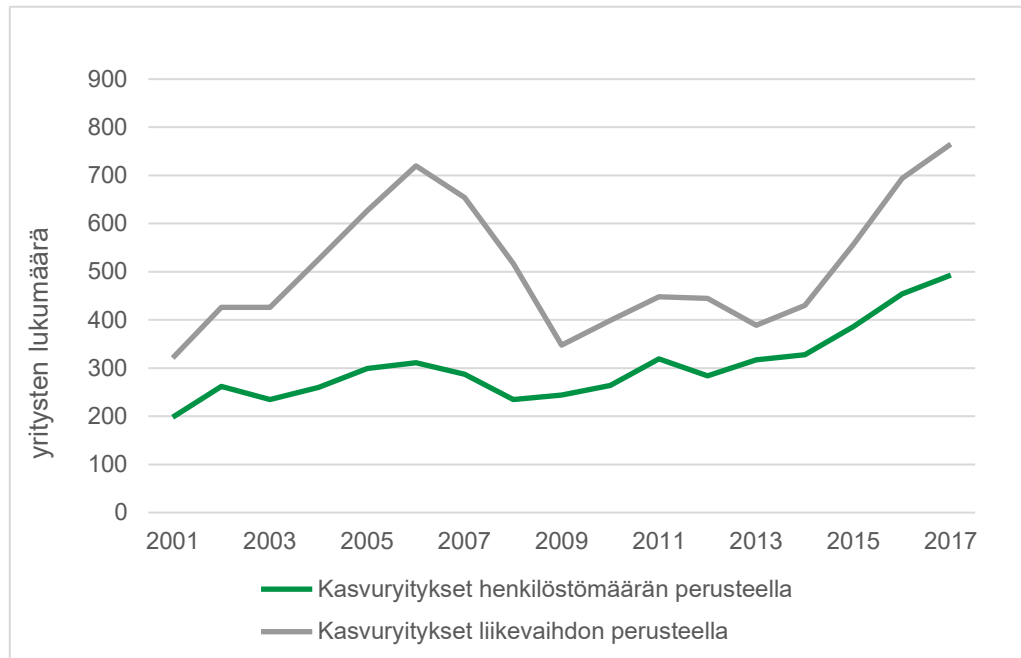
Yritysrekisterin avulla tunnistetaan myös kasvuyrityksiä ja tehdään tarkempia tarkasteluja pienten ja keskiuurten kasvuyritysten kehityksestä. Myös kasvuyritysten osalta tarkasteluja tehdään erikseen tuotanto- ja osaamisintensiivisille toimialoille.

OECD:n ja EU:n määritelmän mukaisesti kasvuyritykseksi on määritelty yritys, jonka lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä ja jonka työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Tämä rajaa aineistosta pois satunnaisen tai kertaluontoisen kasvun yritykset. On kuitenkin syytä huomioida, että sama yritys voi olla kasvuyritys useampana havaintovuonna, mikäli kasvuperiodin pituus on enemmän kuin kolme vuotta. Tästä johtuen aineiston viimeisimmät havaintovuodet 2018 ja 2019 eivät ole vertailukelpoisia muiden vuosien kanssa. Kasvuyrityksen kokoluokka määritellään kunkin kasvuvuoden henkilömäärän perusteella, mikä tarkoittaa, että yritys voi siirtyä kokoluokasta toiseen myös kesken kasvuperiodinsa.

Kasvuyrityksiä voidaan määritellä ja mitata monella eri tapaa. Liikevaihdon nopea kasvu yrityksissä on yleisempää kuin henkilöstömäärän kasvu, joten henkilöstömäärän kasvuun perustuva määritelmä rajaa pois suuremman joukon yrityksiä. Monien yritysten liiketoiminnot ovat skaalautuvia, jolloin tarvetta henkilöstömäärän kasvatukselle ei välttämättä ole.

Kuviossa 2 on esitetty herkkyystarkasteluja, jossa kasvuyrityksiä on tunnistettu sekä henkilöstömäärän että liikevaihdon kasvuun perustuen. Muuten kasvuyrityksen määritelmä on sama, eli yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä ja keskimääräinen kasvu (henkilöstö tai liikevaihto) on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmen peräkkäisen vuoden ajan. Yritysten määrän kehitys on yleensä prosyklista eli lukumäärä kasvaa noususuhdanteiden aikana ja laskee taantumien aikana. Tämä on havaittavissa myös kasvuyritysten osalta kuviosta 2. Henkilöstön kasvuun perustuva tarkastelu näyttäisi olevan vähemmän altis talouden suhdanteille, jolloin se soveltuu jossain määrin paremmin pitkän aikavälin tarkasteluun.

Kuvio 2. Kasvuyritykset eri määritelmän mukaan vuosina 2001–2017



Kasvuyritykset määritelly henkilöstön tai liikevaihdon kasvun perusteella. Yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä ja keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisen vuoden ajan.

Yritysten kasvukeinot

Kasvuyritysten tunnistaminen rekisteriaineistosta ei ole täysin mutkatonta. Yritysten rakenteissa tapahtuvat muutokset yli ajan on hankala tunnistaa rekisteriaineistoista. Tällaisia ovat esimerkiksi yritysjärjestelyt ja yritysmuunnokset, jolloin yrityksen tunnus rekistereissä saattaa muuttua. Tässä raportissa rakenteellisia muutoksia ei ole huomioitu. Olemme kuitenkin tehneet tarkasteluja, josta nähdään yritysten erilaisia kasvun lähteitä (luku 5). Erityisesti meitä kiinnostaa, kuinka suurella osalla kasvuyrityksistä kasvu on niin sanottua aitoa (organista) kasvua eikä esimerkiksi yritysjärjestelyjen tai yritysmuunnosten kautta syntynyttä kasvua ja onko kasvutavoissa ollut eroja toimialojen välillä. Tietääksemme vastaavanlaista tarkastelua on tehty aiemmin hyvin vähän Suomessa.

Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2019 kasvuyrityksiä oli Suomessa noin 1200, joista aidosti kasvaneita oli noin puolet. Kasvun taustalla oli noin kolmanneksessa tapauksista kotimainen konserni, 14 prosentissa tapauksista ulkomainen konserni ja 7 prosentissa tapauksista yritysjärjestely (Kuussaari ja Partanen 2021). Kasvuyritykset keskittyvät kasvukeskuksiin, mutta myös harvemmin asutuilla alueilla on niille edellytyksiä.

Nordic Innovation (2019b) -raportin mukaan puolestaan Suomessa noin 80 prosenttia periodin 2014–2017 kasvuyrityksistä olisi kasvanut aidosti (orgaanisesti) ja loput 20 prosenttia yritysjärjestelyjen ja myyntien kautta.

3 Pienet ja keskisuuret yritykset

Tässä luvussa kuvaillaan pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärän, liikevaihtosumman ja henkilöstömäärän kehitystä vuosina 2001–2019 (luku 3.1). Samat tarkastelut on tehty erikseen tuotanto- ja osaamisintensiivisille toimialoille (luku 3.2). Tilan säästämiseksi vain poikkileikkaustiedot vuosilta 2001, 2005, 2010, 2015 ja 2019 on raportoitu. Luvun lopussa on myös tarkasteltu erikseen pienten ja keskisuurten yritysten liikevaihdon ja henkilöstön mediaanitason kehitystä (luku 3.3.).

3.1 Lukumäärä, liikevaihto ja henkilöstö 2000-luvulla

Pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä vuosina 2001–2019 on kuvattu Taulukossa 1. Siinä on myös absoluuttiset (määrälliset) ja suhteelliset (prosentuaaliset) muutokset vastaavalta ajanjaksolta. Taulukossa on myös esitetty pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärän, liikevaihtosumman ja henkilöstön määrän osuudet kaikista aineiston yrityksistä.

Vuonna 2019 Suomessa toimi lähes 15 000 pientä yritystä (7,4 % kaikista yrityksistä) ja noin 3 200 keskisuurta yritystä (1,5 % kaikista yrityksistä). Samana vuonna molemmat yritysryhmät työllistivät merkittävän määrän henkilöitä: pienet lähes 315 000 henkilöä (23 % kaikkien yritysten työvoimasta) ja keskisuuret noin 305 000 henkilöä (22 % kaikkien yritysten työvoimasta). Keskisuurissa yrityksissä liikevaihtosumma oli vuonna 2019 noin 98 miljardia euroa (21 % kaikkien yritysten liikevaihtosummasta) ja pienissä yrityksissä 84 miljardia euroa (18 % kaikkien yritysten liikevaihtosummasta).

Pienten ja keskisuurten yritysten määrä on kasvanut 2000-luvulla. Vuosien 2001 ja 2019 välillä pienten yritysten lukumäärä on noussut noin 3 100 ja keskisuurten yritysten määrä noin 1 000. Suhteellisesti tarkasteluna keskisuurten yritysten lukumäärä (43 %) on kasvanut kuitenkin huomattavasti enemmän kuin pienten yritysten (26 %). Keskisuurten yritysten lukumäärä on kasvanut erityisesti vuoden 2015 jälkeen. Osaltaan tätä selittää talouden noususuhdanne, joka ajoittui 2010-luvun lopulle.

Vuosien 2001 ja 2019 välillä liikevaihtosumman kehitys molemmissa yritysryhmissä ollut melko samankaltaista, eli ne ovat tasaisesti kasvaneet. Vuodesta 2011 lähtien kehitys kuitenkin on eriytynyt siten, että keskisuurissa yrityksissä liikevaihtosumman kasvu on ollut nopeampaa kuin pienissä yrityksissä. Liikevaihtosumma on tarkasteluperiodilla kasvanut keskisuurissa yrityksissä (60 mrd. euroa) absoluuttisesti tarkasteltuna pieniä yrityksiä (50 mrd. euroa) enemmän. Sen sijaan suhteellisesti katsottuna kasvu on ollut

pienissä yrityksissä (150 %) lähes yhtä suurta kuin keskisuurissa yrityksissä (161 %). Molemmissa yritysryhmissä liikevaihtosumma on yli tuplaantunut tarkastelujaksolla.

Molempien yritysryhmien henkilöstön määrä (palkansaajien henkilötyövuosina mitattuna) on noussut tarkasteluperiodilla: pienissä yrityksissä noin 70 000 ja keskisuurissa yrityksissä noin 80 000. Suhteellisesti katsottuna nousu on molemmissa ryhmissä ollut 28–35 prosentin luokkaa. Keskisuurten yritysten työllistävyys on kuitenkin kasvanut erityisesti 2010-luvun loppupuolella.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että keskisuuriin yrityksiin eli 50–249 henkilöä työllistäviin lukeutuu verrattain pieni joukko yrityksiä. Niiden muodostama liikevaihtosumma ja työllistävyys on kuitenkin merkittävää. Keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihtosumma ja työllistävyys on kasvanut erityisen ripeästi 2010-luvun loppupuolella. Osaltaan tätä selittää talouden noususuhdanne, minkä seurauksena aiemmin pienet yritykset ovat onnistuneet kasvamaan keskisuuriksi. Kehitystä on tukenut myös riskirahoituksen parantanut saatavuus kasvuhakuisiin yrityshankkeisiin.

Taulukko 1. Pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihtosumma (mrd. euroa) ja henkilöstö vuosina 2001–2019, sekä niiden osuudet koko yrityskannasta

	2001	2005	2010	2015	2019	Muutos 2001–2019	
Yritysten lkm						lkm	%
10–49	12 272	12 463	13 625	14 505	15 412	3 140	26
50–249	2 235	2 293	2 317	2 613	3 194	959	43
Osuus, %							
10–49	8,7 %	8,5 %	8,1 %	7,5 %	7,4 %		
50–249	1,6 %	1,6 %	1,4 %	1,3 %	1,5 %		
Liikevaihtosumma						mrd. euroa	%
10–49	33,5	39,5	53,3	73,4	83,8	50,3	150
50–249	37,5	46,0	51,2	77,3	97,8	60,3	161
Osuus, %							
10–49	16,0 %	15,6 %	17,0 %	19,7 %	18,3 %		
50–249	18,0 %	18,1 %	16,3 %	20,8 %	21,4 %		
Henkilöstö						lkm	%
10–49	245 773	250 081	272 541	291 706	314 932	69 159	28
50–249	225 239	231 592	230 743	255 501	304 314	79 075	35
Osuus, %							
10–49	20,2 %	20,4 %	21,4 %	22,8 %	22,6 %		
50–249	18,5 %	18,9 %	18,1 %	20,0 %	21,8 %		

Liikevaihtosummat vuoden 2019 tasossa. Henkilöstön lukumäärä on laskettu palkansaajien henkilötyövuosista.

3.2 Tuotanto- ja osaamisintensiiviset alat

Seuraavaksi tarkastelemme pienten ja keski suurten yritysten lukumäärää, liikevaihtosummaa ja henkilöstömäärää erikseen tuotantointensiivisillä ja osaamisintensiivisillä toimialoilla vuosina 2001–2019. Nämä tulokset on esitetty taulukoissa 2 ja 3. Myös absoluuttiset ja suhteelliset muutokset ajanjaksolta on raportoitu samoihin taulukoihin, kuten myös tuotanto- ja osaamisintensiivisten yritysten osuudet saman kokoluokan yrityksistä. Tuotantointensiivisiin yrityksiin kuuluvat käytännössä kaikki teollisuuden alan yritykset, ja osaamisintensiivisiin yrityksiin puolestaan ns. KIBS-alojen yritykset (ks. luku 2).

Tuotantointensiiviset yritykset

Tuotantointensiivisillä aloilla toimi vuonna 2019 noin 2 500 pientä yritystä ja reilu 700 keski suurta yritystä (Taulukko 2). Tarkasteluperiodilla keskimäärin 30 prosenttia keski suurista yrityksistä on toiminut tuotantointensiivisillä aloilla, kun taas vastaava osuus pienillä yrityksillä on ollut noin 20 prosenttia. Vuosien 2001 ja 2019 välillä sekä pienten että keski suurten yritysten lukumäärä tuotantointensiivisillä toimialoilla on hieman laskenut: pienillä yrityksillä noin 400 ja keski suurilla yrityksillä vajaalla sadalla. Suhteellisesti katsottuna laskua on keski suurten yritysten ryhmässä tapahtunut ajanjaksolla noin 9 prosenttia ja pienten yritysten kohdalla noin 14 prosenttia. Keski suurten tuotantointensiivisten yritysten määrä on siis sekä määrällisesti että prosentuaalisesti laskenut hieman vähemmän kuin pienten tuotantointensiivisten yritysten.

Molemmat yritysryhmät työllistävät tuotannon aloilla merkittävän määrän henkilöitä, mutta keski suuret yritykset ovat työllistäneet suuremman määrän henkilöitä verrattuna pieniin yrityksiin koko tarkasteluperiodilla. Vuonna 2019 pienet yritykset työllistivät koko aikaisesti noin 55 000 henkilöä ja keski suuret noin 74 000 henkilöä. Yli ajan tarkemmin tarkasteltuna henkilöstön määrä on laskenut molemmissa yritysryhmissä. Keski suurissa tuotantointensiivisissä yrityksissä henkilöstö on laskenut 2000-luvulla noin 9 000 koko aikaisella työntekijällä, ja suhteellisestikin laskua on tapahtunut noin 11 prosenttia. Pienissä tuotantointensiivisissä yrityksissä puolestaan lasku on vastaavalla ajanjaksolla ollut määrällisesti hieman pienempi, mutta suhteellisesti katsottuna vähintäänkin yhtä suuri: henkilöstön määrä on laskenut vajaalla 8 000 koko aikaisella työntekijällä eli 12 prosentilla.

Tarkastelujaksolla liikevaihtosumma on myös ollut keski suurissa tuotannon alan yrityksissä (12–32 mrd. euroa) suurempaa verrattuna pieniin yrityksiin (7–16 mrd. euroa). Molemmissa yritysryhmissä liikevaihtosumma on kasvanut yli ajan. Suhteellisesti liikevaihtokasvua on vuosien 2001 ja 2019 välillä tapahtunut pienissä ja keski suurissa tuotantointensiivisissä yrityksissä 115–160 prosenttia. Euromääräisesti keski suurissa

yrityksissä kasvua on tapahtunut noin 19 miljardia euroa ja pienissä yrityksissä noin 8 miljardia euroa. Keskisuurissa tuotannon alan yrityksissä sekä euromääräinen että prosentuaalinen liikevaihtosumman kasvu on siis ollut vastaavia pieniä yrityksiä suurempaa. Keskisuurten tuotantointensiivisten yritysten liikevaihdon kasvu on ollut varsin nopeaa 2010-luvulla, erityisesti verrattuna pieniin tuotannon alan yrityksiin.

Yhteenvedona voidaan sanoa, että tuotantointensiivisiä yrityksiä on keskisuurten yritysten joukossa enemmän kuin pienten yritysten joukossa, vaikkakin lukumäärällisesti keskisuuria on selvästi vähemmän. Keskisuuret tuotannon alan yritykset ovat työllistäneet 2000-luvulla keskimäärin noin kolmanneksen enemmän henkilöitä verrattuna vastaaviin pieniin yrityksiin. Myös liikevaihtosumma on keskisuurissa tuotantointensiivisissä yrityksissä ollut tarkasteluperiodilla keskimäärin kaksinkertainen verrattuna vastaaviin pieniin yrityksiin. Yritysryhmien väliset erot liikevaihdon osalta ovat myös kasvaneet 2010-luvulla keskisuurten yritysten myönteisen kehityksen johdosta.

Taulukko 2. Pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihtosumma (mrd. euroa) ja henkilöstö tuotantointensiivisillä aloilla vuosina 2001, 2005, 2010, 2015 ja 2019 sekä osuudet saman kokoluokan yrityksistä.

	2001	2005	2010	2015	2019	keskiarvo	Muutos 2001–2019	
Yritysten lkm							lkm	%
10–49	2 927	2 744	2 674	2 544	2 509	2 701	-418	-14
50–249	813	779	722	691	743	749	-70	-9
Osuus, %								
10–49	24 %	22 %	20 %	18 %	16 %	20 %		
50–249	36 %	34 %	31 %	26 %	23 %	30 %		
Liikevaihtosumma							mrd. euroa	%
10–49	6,9	7,7	9,7	13,1	14,8	10,6	7,9	115
50–249	11,6	14,5	16,1	25,2	30,1	20,3	18,5	159
Henkilöstö							lkm	%
10–49	62 394	59 077	56 416	54 673	54 736	57 662	-7 658	-12
50–249	82 994	80 261	75 661	70 672	73 835	77 173	-9 158	-11

Tuotantointensiiviset alat sisältävät seuraavat TOL2008-alat: 10–33. Liikevaihtosummat vuoden 2019 tasossa. Henkilöstön lukumäärä on laskettu palkansaajien henkilötyövuosista.

Osaamisintensiiviset yritykset

Osaamisintensiivisillä aloilla toimi vuonna 2019 noin 2 300 pientä yritystä ja vajaat 800 keskisuurta yritystä (Taulukko 3). 2000-luvulla keskimäärin 16 prosenttia keskisuurista yrityksistä on toiminut osaamisintensiivisillä aloilla, ja vastaava osuus pienillä yrityksillä on ollut 13 prosenttia. Vuosien 2001 ja 2019 välillä sekä pienten että keskisuurten yritysten lukumäärä osaamisintensiivisillä toimialoilla on kasvanut: pienillä yrityksillä reilulla 900 ja keskisuurilla yrityksillä vajaalla 500. Suhteellisesti katsottuna kuitenkin kasvua on keskisuurten yritysten ryhmässä tapahtunut ajanjaksolla noin 160 prosenttia, ja pienten yritysten kohdalla noin 70 prosenttia. Keskisuurten osaamisintensiivisten yritysten määrä on siis määrällisesti kasvanut vähemmän, mutta prosentuaalisesti selvästi enemmän kuin pienten osaamisintensiivisten yritysten.

Molemmat yritysryhmät työllistävät KIBS-aloilla kohtalaisen suuren määrän henkilöitä. Esimerkiksi vuonna 2019 pienet KIBS-alan yritykset työllistivät kokoaikaisesti noin 48 000 henkilöä ja vastaavat keskisuuret noin 70 000 henkilöä. Keskisuuret yritykset ovat tarkasteluperiodilla työllistäneet keskimäärin noin kymmenyksen enemmän henkilöitä verrattuna pieniin vastaaviin yrityksiin. Yli ajan tarkasteltuna henkilöstön määrä on kasvanut molemmissa yritysryhmissä, mutta keskisuurissa KIBS-alan yrityksissä henkilöstön määrä on kasvanut selvästi enemmän sekä määrällisesti että suhteellisesti tarkasteltuna. 2000-luvun aikana keskisuurissa osaamisintensiivisissä yrityksissä henkilöstö on kasvanut noin 42 000 kokoaikaisella työntekijällä, ja suhteellisesti kasvua on tapahtunut jopa 150 prosenttia. Pienissä osaamisintensiivisissä yrityksissä puolestaan vastaavalla ajanjaksolla henkilöstön määrä on kasvanut noin 21 000 kokoaikaisella työntekijällä eli lähes 80 prosentilla.

Tarkastelujaksolla liikevaihtosumma on vaihdellut keskisuurissa osaamisintensiivisen alan yrityksissä 3–11 miljardin euron välillä ja vastaavissa pienissä yrityksissä 2–7 miljardin euron välillä. Molemmissa yritysryhmissä liikevaihtosumma on kasvanut selvästi yli ajan. Suhteellisesti liikevaihdon kasvua on vuosien 2001 ja 2019 välillä tapahtunut pienissä ja keskisuurissa osaamisintensiivisissä yrityksissä 240–300 prosenttia. Euro-määräisesti keskisuurissa yrityksissä kasvua on tapahtunut noin 9 miljardia euroa ja pienissä yrityksissä noin 5 miljardia euroa. Keskisuurissa KIBS-alojen yrityksissä sekä euromääräinen että prosentuaalinen liikevaihtosumman kasvu on siis ollut vastaavia pieniä yrityksiä suurempaa. Keskisuurten osaamisintensiivisten yritysten liikevaihdon kasvu on ollut erityisen nopeaa vuoden 2013 jälkeen. Vastaavasti pienissä yrityksissä kasvu on ollut selvästi tasaisempaa.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että sekä keskisuurten että pienten osaamisintensiivisten yritysten määrä on kasvanut 2000-luvulla. Keskisuurten yritysten joukossa on ollut selvästi enemmän osaamisintensiivisiä yrityksiä kuin pienten yritysten joukossa, mutta vasta 2010-luvulla. Samaten keskisuurten osaamisintensiivisten yritysten liikevaihto-

summa ja työllistävyys on ollut vastaavia pieniä yrityksiä selvästi suurempaa 2010-luvulla. 2000-luvun alussa yritysryhmien väliset erot ovat olleet vielä varsin pieniä, joten tässä on tapahtunut selkeä muutos.

Taulukko 3. Pienten ja keskisuurten yritysten lukumäärä, liikevaihtosumma (mrd. euroa) ja henkilöstö osaamisintensiivisillä aloilla vuosina 2001–2019, sekä osuudet saman koluokan yrityksistä

	2001	2005	2010	2015	2019	keskiarvo	Muutos 2001–2019	
Yritysten lkm							lkm	%
10–49	1 342	1 368	1 729	1 950	2 263	1 748	921	69
50–249	294	305	357	491	757	419	463	158
Osuus, %								
10–49	11 %	11 %	13 %	13 %	15 %	13 %		
50–249	13 %	13 %	15 %	19 %	24 %	16 %		
Liikevaihtosumma							mrd. euroa	%
10–49	2,2	2,9	4,6	5,7	7,4	4,6	5,2	242
50–249	2,9	3,2	3,8	9,0	11,3	5,7	8,5	296
Henkilöstö							lkm	%
10–49	27 306	28 585	36 667	42 058	48 392	37 022	21 087	77
50–249	28 202	30 444	34 564	47 723	70 573	40 896	42 372	150

Osaamisintensiiviset alat sisältävät seuraavat TOL2008-alat: 62–63, 69–73 ja 78. Keskiarvo sisältää kaikki havaintovuodet 2001–2019. Liikevaihtosummat ovat vuoden 2019 tasossa. Henkilöstön lukumäärä on laskettu palkansaajien henkilötyövuosista.

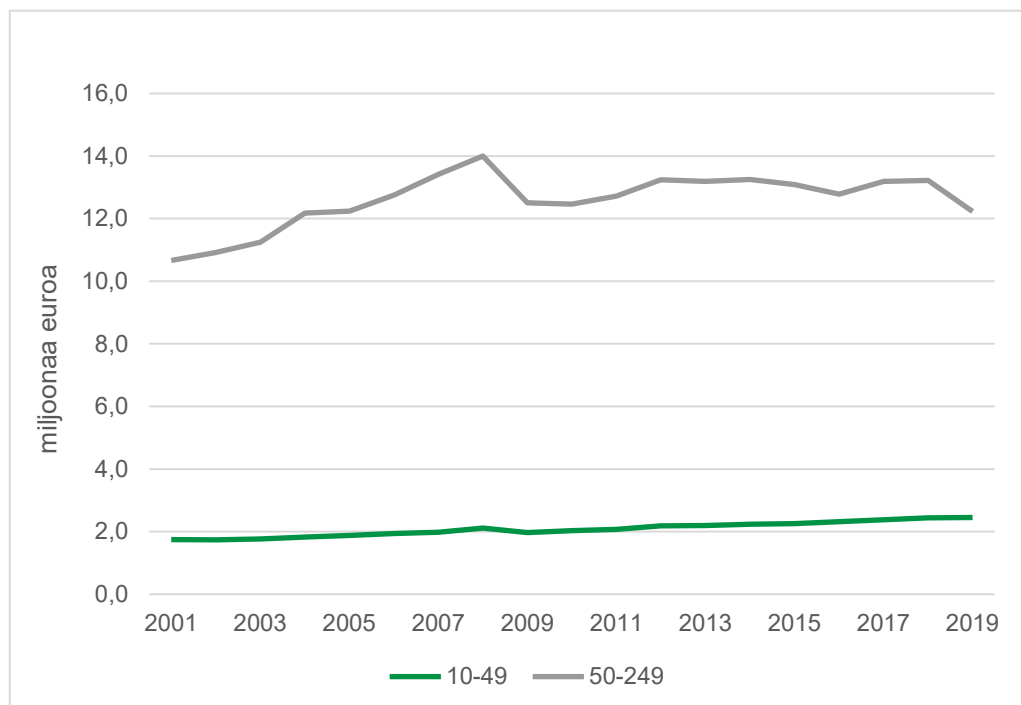
3.3 Liikevaihdon ja henkilöstön mediaanitason kehitys

Pienten ja keskisuurten yritysten liikevaihdon mediaanitaso eri vuosina on esitetty Kuviossa 3. Pienten yritysten liikevaihdon mediaani on noussut vuosien 2001–2019 välillä

1,4 miljoonasta eurosta 2,5 miljoonaan euroon. Keskisuurten yritysten liikevaihdon mediaani on myös noussut tarkastelujaksolla, mutta ei yhtäjaksoisesti. Vuosien 2001–2008 välillä liikevaihdon mediaani on noussut noin 8 miljoonasta eurosta 12 miljoonaan euroon. Finanssikriisin jälkeen liikevaihdon mediaani on laskenut noin 11 miljoonaan euroon, ja 2010-luvulla mediaani on pyörinyt noin 12,5 miljoonan euron paikkeilla. Vuosi 2019 näyttäisi olleen heikompi vuosi keskisuurissa yrityksissä kuin pienissä yrityksissä. Vastaavanlaiset kehityssuunnat liikevaihdon mediaanitasossa ovat olleet myös pienissä ja keskisuurissa tuotanto- ja osaamisintensiivisissä yrityksissä (ei esitetty kuviota).

Pienten yritysten henkilöstön mediaani on ollut vuosina 2001–2019 tasaisesti 17 henkilöä (ei esitetty kuviota). Sen sijaan vastaavana ajankohtana keskisuurten yritysten henkilöstön mediaani on vaihdellut 79–83 henkilön välillä. Henkilöstön mediaani on laskenut vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen tasaisesti, samaan aikaan kun keskisuurten yritysten lukumäärä on kasvanut. Kehityksen selittänee se, että finanssikriisin jälkeisellä nousukaudella yhä suurempi osa pienistä yrityksistä on onnistunut kasvamaan keskisuuriksi yrityksiksi.

Kuvio 3. Pienten ja keskisuurten yritysten liikevaihdon mediaanitaso (milj. euroa) vuosina 2001–2019.



Liikevaihtosummat vuoden 2019 tasossa.

4 Kasvuyritykset 2000-luvulla

Tässä luvussa tarkastellaan kasvuyrityksiä Suomessa 2000-luvulla (luku 4.1). Esi-tämme myös vertailutietoa kasvuyrityksistä Pohjoismaista. Tarkastelemme erityisesti pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärää sekä liikevaihtosumman ja henki-löstömäärän kehitystä vuosina 2001–2017 (luku 4.2). Tarkasteluja tehdään myös erik-seen tuotanto- ja osaamisintensiivisille toimialoille (luku 4.3).

Kasvuyrityksen määritelmänä on, että yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henki-löä, ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähin-tään kolmena peräkkäisenä vuotena. Kasvuyrityksen kokoluokka määritellään kunkin kasvuvuoden henkilöstömäärän perusteella. Viimeisimmät havaintovuodet 2018 ja 2019 eivät ole vertailukelpoisia muiden vuosien kanssa kasvuperiodien määritelmästä johtuen, joten niitä ei raportoida.⁴

4.1 Kasvuyritykset Suomessa

Kasvuyritysten osuus koko Suomen yrityskannasta on ollut 2000-luvulla keskimäärin vain 0,2 prosenttia (liitetaulukko 1). Tämä osuus ei ole noussut yli ajan. Mikäli kasvu-yritysten lukumäärä suhteutetaan yli 10 henkilöä työllistäviin yrityksiin, on niiden osuus ollut keskimäärin 1,8 prosenttia. Tämä osuus puolestaan on kasvanut yli ajan: vuoden 2001 1,3 prosentista vuoden 2017 2,7 prosenttiin.

Vuosien 2001–2017 välillä kasvuyritysten lukumäärä on vaihdellut 200–500 yrityksen välillä. Lukumäärän kehitys on noudattanut pitkälti talouden suhdannevaihteluita, eli hyvä talouskehitys on heijastunut myönteisesti kasvuyritysten lukumäärään. Tarkaste-luperiodilla kasvuyritysten lukumäärä onkin kasvanut erityisen nopeasti 2010-luvun loppupuolella, minkä seurauksena aiemmin pienet yritykset ovat onnistuneet kasva-maan keskisuuriksi. Kasvuhakuisiin yrityshankkeisiin on ollut myös aiempaa paremmin tarjolla (riski)rahoitusta. Tämä pieni joukko kasvuyrityksiä on työllistänyt keskimäärin 1,5 prosenttia kaikkien yritysten henkilöstöstä (liitetaulukko 1).

Tyypillisesti kasvuyritykset ovat palvelualan yrityksiä (liitekuvio 1). Yleisimpiä kasvuyri-tysten toimialoja 2000-luvulla ovat olleet ohjelmistoala (TOL2008, 62) ja työllistämistoi-minta (78, esim. työnvälitys- ja vuokrauspalvelua). Myös rakentamisen (41, 42) ja tukku- ja vähittäiskaupan (46, 47) alat ovat olleet yleisimpien kasvuyritysten toimialojen joukossa.

⁴ Tutkimuksen aikana oli käytettävissä tiedot liikevaihdon kehityksestä vuoteen 2019 saakka eli viimeinen kokonainen kasvuperiodi saattoi olla 2017–2019.

Suurin osa eli lähes puolet kasvuyrityksistä sijaitsee Uudenmaan maakunnassa. Seuraavaksi eniten kasvuyrityksiä on Pirkanmaalla, Pohjois-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa, joissa kaikissa sijaitsee noin vajaa 10 prosenttia kasvuyrityksistä. Kaikissa näissä neljässä maakunnassa kasvuyritysten määrä on lisääntynyt 2010-luvulla.⁵

Kasvuyritykset Pohjoismaissa

Kansainvälistä vertailutietoa kasvuyrityksistä on heikosti saatavilla, ja kasvuyritysten määritelmät poikkeavat toisistaan ja myös tämän tutkimuksen määritelmästä. Nordic Innovation (2019a, 2019b) -raporteissa kasvuyrityksiä on tarkasteltu kuitenkin lähes vastaavalla määritelmällä kuin tässä tutkimuksessa, mikä tarjoaa hyvää vertailutietoa Pohjoismaista.⁶ Raporttien mukaan Suomessa kasvuyrityksiä on hieman vähemmän kuin muissa Pohjoismaissa. Kasvuperiodilla 2013–2016 Ruotsissa on ollut kasvuyrityksiä selvästi eniten eli noin 1200 yritystä (Kuvio 4). Tanskassa ja Norjassa kasvuyrityksiä on ollut vastaavalla periodilla noin 600, ja Suomessa hieman tätä vähemmän eli vajaa 500 kasvuyritystä. Islannissa kasvuyrityksiä on ollut vain noin 50. Yli ajan kuluksi kasvuyritysten määrä on noussut periodien 2008–2011 ja 2013–2016 välillä kaikissa Pohjoismaissa, mutta suhteellisesti eniten Islannissa (315 %) ja Tanskassa (110 %). Suomessa kasvuyritysten määrän suhteellinen muutos on ollut kaikista vähäisin (12 %). Myös Ruotsissa (41 %) ja Norjassa (20 %) suhteellinen muutos on ollut hieman Suomea suurempaa. On kuitenkin muistettava, että Pohjoismaat eroavat kooltaan, mikä tulisi huomioida kasvuyritysten määrää tarkasteltaessa.

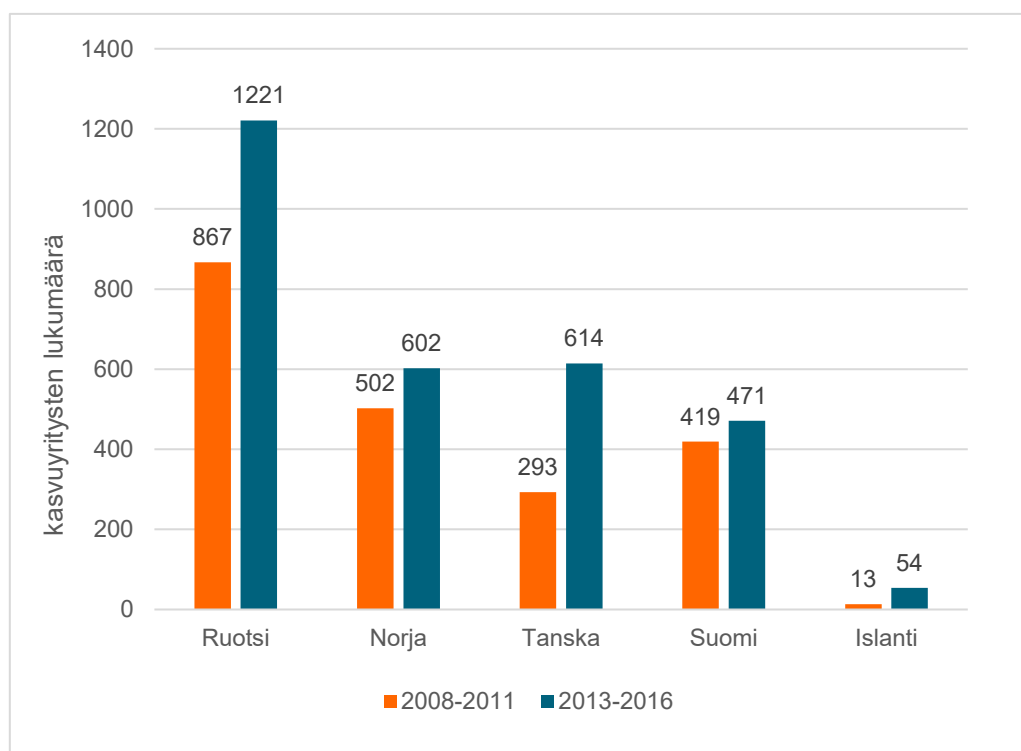
Yleisesti ottaen kasvuyrityksiä on Pohjoismaissa melko vähän suhteessa yrityskantaan: vain 0,2 prosenttia (Nordic Innovation 2019b). Tässä mielessä Suomen kasvuyritysten osuus vastaa Pohjoismaiden keskiarvoa. Lisäksi mikäli kasvuyritysten määrä suhteutetaan yli 10 henkilöä työllistävien yritysten lukumäärään, on Suomessa kasvuyritysten osuus lähes vastaava kuin Norjassa ja Tanskassa (kasvuperiodi 2013–2016). Vain Islannissa ja Ruotsissa kasvuyrityksiä on tällä tavoin mitattuna selvästi enemmän kuin Suomessa. Nordic Innovation (2019b) -raportissa todetaan, että vaikka kasvuyrityksiä on Pohjoismaissa vain 0,2 prosenttia yrityskannasta, työllistävät ne noin 5 prosenttia yksityisen sektorin työntekijöistä (pl. finanssiala).

⁵ Mikäli kasvuyritysten lukumäärä suhteutetaan alueen yrityskantaan, on kasvuyrityksiä ollut vuonna 2017 eniten Pohjois-Pohjanmaalla (0,4 %) ja Uudellamaalla (0,3 %). Muissa maakunnissa kasvuyritysten osuus on alhaisempi (0,1-0,2 %).

⁶ Kasvuyrityksen määritelmä raporteissa: yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, henkilöstön keskimääräinen kasvu on ollut vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena, ja liikevaihto on ollut vähintään 2 miljoonaa euroa ensimmäisenä havaintovuonna.

Kasvuyritysten sijainti ja kokojakauma ovat melko samankaltaisia kaikissa Pohjoismaissa (Nordic Innovation 2019b). Kaikissa maissa suurin osa kasvuyrityksistä sijaitsee pääkaupunkien läheisyydessä, ja suurin osa kasvuyrityksistä on pieniä, 10–49 henkilöä työllistäviä. Keskisuuria kasvuyrityksiä eli 50–99 henkilöä työllistäviä on keskimäärin 12 prosenttia ja vähintään 100 työllistäviä keskimäärin 8 prosenttia kasvuyrityksistä. Mielenkiintoista kuitenkin on, että Suomessa on pohjoismaisittain vähiten pieniä kasvuyrityksiä (75 %) ja eniten 50–99 henkilöä työllistäviä kasvuyrityksiä (16%).

Kuvio 4. Kasvuyritykset Pohjoismaissa kasvuperiodeilla 2008–2011 ja 2013–2016



Lähde: Nordic Innovation (2019a).

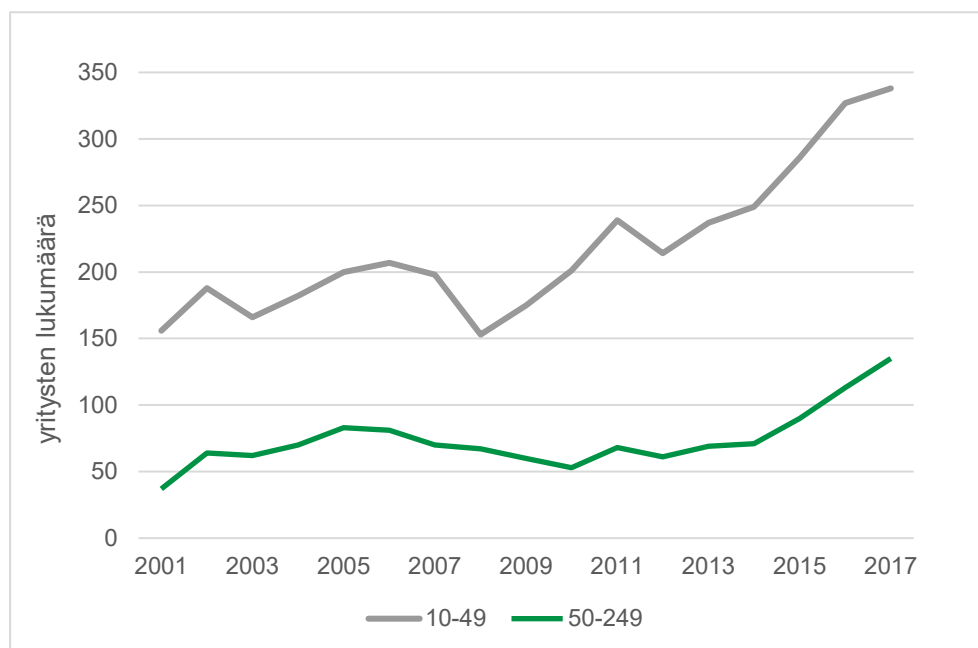
Yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, henkilöstön keskimääräinen kasvu on ollut vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena, ja liikevaihto on ollut vähintään 2 miljoonaa euroa ensimmäisenä havaintovuonna.

4.2 Pienet ja keskisuuret kasvuyritykset

Sekä pienten että keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä on noussut 2000-luvulla (Kuvio 5). Pienten kasvuyritysten lukumäärä on vaihdellut vuosien 2001–2017 aikana noin 150–350 yrityksen välillä. Erityisen nopeasti pienten kasvuyritysten lukumäärä on kas-

vanut vuoden 2008 finanssikriisin jälkeen, ja ollut korkeimmillaan vuonna 2017. Keski- suurten kasvuyritysten lukumäärä sen sijaan on kehittynyt tasaisemmin tarkastelupe- riodilla. Keski suurten kasvuyritysten määrä on noussut vuoden 2001 noin 40:sta vuo- den 2017 135:een. Keski suurten kasvuyritysten määrä on kasvanut erityisen nopeasti vuodesta 2015 alkaen.

Kuvio 5. Pienet ja keski suuret kasvuyritykset vuosina 2001–2017



Taulukossa 4 on esitetty pienten ja keski suurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihto- summa ja henkilöstömäärä vuosina 2001–2017. Sekä pienten että keski suurten kasvu- yritysten liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat nousseet tarkastelupe riodilla, eri- tyisesti 2010-luvun loppupuolella. Pienten kasvuyritysten osalta kehitys on ollut kuiten- kin maltillisempaa. Pienillä kasvuyrityksillä sekä liikevaihtosumma että henkilöstön määrä ovat kaksinkertaistuneet tarkastelujaksolla. Sen sijaan keski suurilla kasvuyrityk- sillä liikevaihtosumma on kymmenkertaistunut ja henkilöstön määräkin on nelinkertais- tunut.

Taulukossa 4 on myös esitetty pienten ja keski suurten kasvuyritysten osuudet kaikista saman kokoluokan yrityksistä. Yli ajan katsottuna keski suurten yritysten joukossa on ollut yhä enemmän kasvuyrityksiä. Keski suurten kasvuyritysten osuus keski suurista yrityksistä on noussut vajaasta 2 prosentista noin 5 prosenttiin. Sen sijaan pienten kas- vuyritysten osuus pienistä yrityksistä on noussut vain hieman tarkastelupe riodilla: noin

prosentista kahteen prosenttiin. Samalla tavalla kasvuyritykset muodostavat yhä suuremman osuuden keskisuurten yritysten liikevaihtosummasta ja henkilöstön määrästä 2010-luvun lopulle tultaessa. Pienillä kasvuyrityksillä vastaava kehitys on ollut selvästi maltillisempaa.

Taulukko 4. Pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihto-summa (mrd. euroa) ja henkilöstö vuosina 2001–2017, sekä osuudet saman kokoluokan yrityksistä

	2001	2005	2010	2015	2017	Muutos		%
						keskiarvo	2001–2017	
Yritysten lkm							lkm	%
10–49	156	200	201	286	338	219	182	117
50–249	37	83	53	90	135	74	98	265
Osuus, %								
10–49	1,3 %	1,6 %	1,5 %	2,0 %	2,3 %	1,6 %		
50–249	1,7 %	3,6 %	2,3 %	3,4 %	4,7 %	3,0 %		
Liikevaihtosumma							mrd. euroa	%
10–49	0,6	0,6	2,4*	1,1	1,4	1,1	0,8	140
50–249	0,4	1,0	0,7	1,2	3,5	1,1	3,1	888
Osuus, %								
10–49	1,8 %	1,6 %	4,5 %	1,5 %	1,8 %	2,1 %		
50–249	0,9 %	2,2 %	1,4 %	1,5 %	3,9 %	1,7 %		
Henkilöstö							lkm	%
10–49	3 637	4 597	4 719	6 999	8 600	5 355	4 963	137
50–249	3 613	8 945	5 952	8 793	13 664	7 321	10 051	278
Osuus, %								
10–49	1,5 %	1,8 %	1,7 %	2,4 %	2,8 %	2,0 %		
50–249	1,6 %	3,9 %	2,6 %	3,4 %	4,9 %	3,0 %		

Yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Keskiarvo sisältää kaikki havaintovuodet 2001–2017. Liikevaihtosummat ovat vuoden 2019 tasossa.

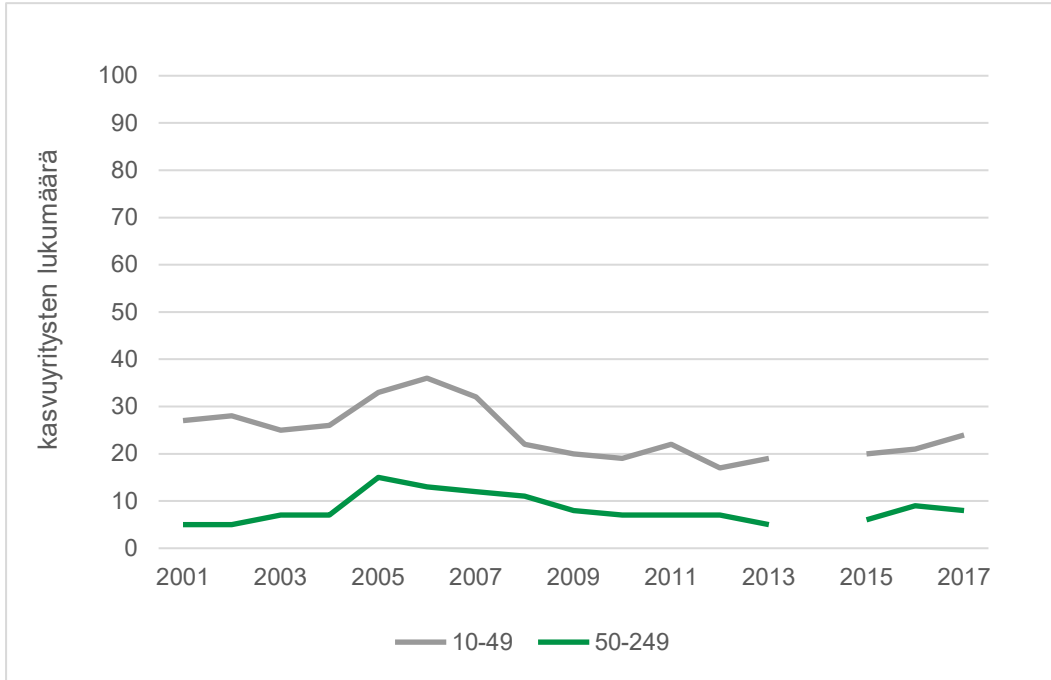
*Hyppäystä liikevaihdossa selittää yksittäinen pieni yritys. Ilman sitä liikevaihtosumma pienillä kasvuyrityksillä olisi laskenut kyseisenä vuonna kuten keskisuurilla kasvuyrityksillä.

4.3 Tuotanto- ja osaamisintensiiviset kasvuyritykset

Pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä tuotantointensiivisillä aloilla on ollut hyvin alhainen koko 2000-luvun, ja määrät ovat laskeneet finanssikriisin jälkeen (Kuvio 6). Vain aivan viimeisimpinä havaintovuosina on ollut havaittavissa pientä nousua näiden kasvuyritysten lukumäärissä. Pienten kasvuyritysten lukumäärä tuotannon aloilla on kattanut noin 5–14 prosenttia kaikista pienistä kasvuyrityksistä vuosina 2001–2017 (liitekuvio 2). Vastaavasti keskisuurten tuotantointensiivisten kasvuyritysten osuus kaikista keskisuurista kasvuyrityksistä on vaihdellut 2–5 prosentin välillä tarkastelujaksolla. Osuudet saman kokoluokan kasvuyrityksistä ovat laskeneet finanssikriisin jälkeen.

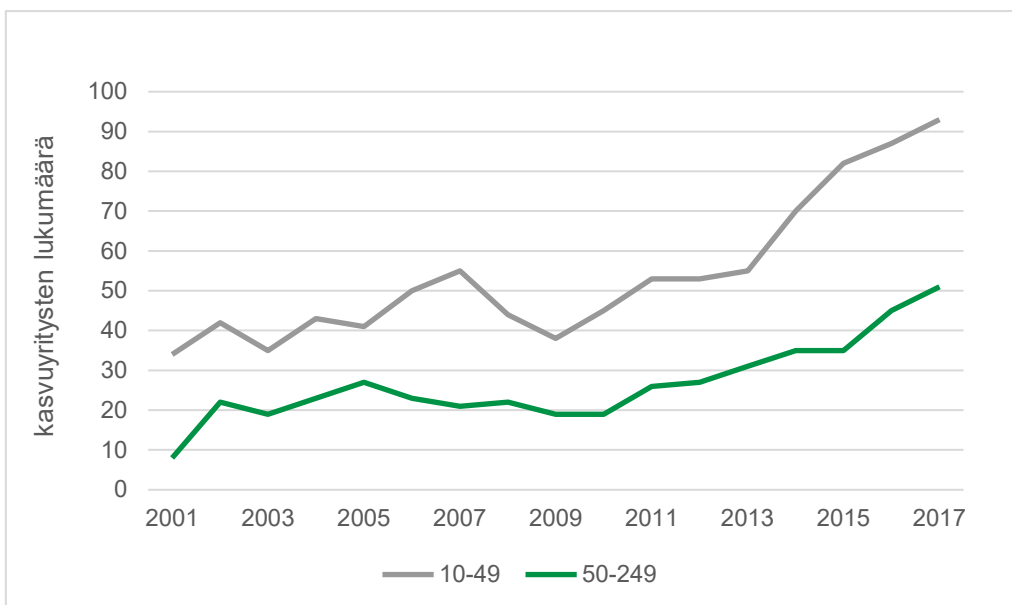
Sen sijaan pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärän kehitys osaamisintensiivisillä aloilla on ollut aivan toisenlainen kuin tuotannon aloilla (Kuvio 7). Kasvuyritysten lukumäärä molemmissa yritysryhmissä KIBS-aloilla on kasvanut koko 2000-luvun ajan. Myös osuudet saman kokoluokan kasvuyrityksistä ovat olleet suurempia KIBS-aloilla kuin tuotannon aloilla, ja ne ovat kasvaneet hieman 2000-luvulla. Pienten kasvuyritysten määrä KIBS-aloilla on kattanut noin 14–21 prosenttia kaikista pienistä kasvuyrityksistä vuosina 2001–2017 (liitekuvio 3). Vastaavasti keskisuurten osaamisintensiivisten kasvuyritysten osuus kaikista keskisuurista kasvuyrityksistä on vaihdellut 4–11 prosentin välillä tarkastelujaksolla.

Kuvio 6. Pienet ja keskiuuret kasvuyritykset tuotantointensiivisillä aloilla vuosina 2001–2017*



*Vuoden 2014 tietoja ei voida raportoida tietosuojasystä.

Kuvio 7. Pienet ja keskiuuret kasvuyritykset osaamisintensiivisillä aloilla vuosina 2001–2017



Tuotantointensiivisillä aloilla toimivilla keskisuurilla yrityksillä liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat laskeneet tarkastelujakson loppupuolella (Taulukko 5). Vielä 2000-luvun alkupuolella sekä liikevaihtosumma että henkilöstön määrä kasvoivat keskisuurilla tuotannon alan yrityksillä. Finanssikriisin jälkeen liikevaihtosumma on kuitenkin laskenut selvästi, ja henkilöstön määrän lasku alkoi jo tätä aiemmin. 2010-luvun loppupuolella sekä liikevaihtosumma että henkilöstön määrä on kasvanut taas hieman. Pienten tuotannon alan kasvuyritysten osalta henkilöstön määrän muutokset ovat olleet maltillisempia, ja myös liikevaihtosumma on ollut melko tasaista koko 2000-luvun.

Tarkastelujaksolla liikevaihtosumma ja henkilöstön määrä on ollut keskisuurissa tuotantointensiivisissä yrityksissä suurempaa verrattuna vastaaviin pieniin yrityksiin. On kuitenkin syytä muistaa, että kasvuyrityksiä, erityisesti keskisuuria, on ollut tuotannon alalla erittäin vähän 2000-luvulla. Tästä syystä yksittäisten yritysten menestys ajaa pitkälti havaintoja, ja havaintovuosien välillä voi olla suuria eroja.

Taulukko 5. Pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihto-summa (milj. euroa) ja henkilöstö tuotantointensiivisillä aloilla vuosina 2001–2017, sekä osuus saman kokoluokan kasvuyrityksistä

	2001	2005	2010	2015	2017	keskiarvo	Muutos 2001–2017	
Yritysten lkm							lkm	%
10–49	27	33	19	20	24	24	-3	-11
50–249	5	15	7	6	8	8	3	60
Liikevaihtosumma							milj. euroa	%
10–49	70,0	67,4	74,0	89,2	127,0	94,9	57,0	82
50–249	29,7	194,3	305,4	148,2	226,3	161,6	196,7	663
Osuus, %								
10–49	12%	11%	3%*	8%	9%	9%		
50–249	8%	20%	43%	13%	7%	17%		
Henkilöstö							lkm	%
10–49	611	684	516	488	597	608	-14	-2
50–249	382	1577	855	473	820	805	438	115

Osuus, %

10–49	17%	15%	11%	7%	7%	12 %
50–249	11%	18%	14%	5%	6%	11 %

Yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Tuotanto- ja osaamisintensiiviset alat sisältävät seuraavat TOL2008-alat: 10–33, 62–63, 69–73 ja 78. Keskiarvo sisältää kaikki havaintovuodet 2001–2017. Liikevaihtosummat vuoden 2019 tasossa.

* Poikkeuksellisen alhaista osuutta selittää yksittäinen pieni yritys, joka nosti pienten kasvuyritysten liikevaihtosummaa kyseisenä vuonna.

Osaamisintensiivisillä aloilla toimivilla keskisuurilla kasvuyrityksillä liikevaihtosumma ja henkilöstömäärä ovat nousseet tarkastelujaksolla, erityisesti 2010-luvun loppupuolella (Taulukko 6). Pienten osaamisintensiivisten kasvuyritysten osalta yritysten liikevaihtosumma ja henkilöstö on myös noussut yli ajan, mutta keskisuuriin verrattuna maltillisemmin. Tämä on havaittavissa, kun katsotaan sekä määrällistä että prosentuaalista kasvua vuosina 2001–2017 näiden mittareiden osalta.

Tarkastelujaksolla liikevaihtosumma ja henkilöstön määrä on ollut keskisuurissa osaamisintensiivisissä yrityksissä suurempaa verrattuna pieniin yrityksiin. Keskimäärin tarkasteluperiodilla keskisuurten kasvuyritysten liikevaihtosumma ja henkilöstön lukumäärä osaamisintensiivisillä aloilla on ollut kaksinkertainen verrattuna vastaaviin pieniin yrityksiin (ei esitetty taulukossa).

Taulukko 6. Pienten ja keskisuurten kasvuyritysten lukumäärä, liikevaihto-summa (milj. euroa) ja henkilöstö osaamisintensiivisillä aloilla vuosina 2001–2017, sekä osuus saman kokoluokan kasvuyrityksistä

	2001	2005	2010	2015	2017	keskiarvo	Muutos	
							2001–2017	
Yritysten lkm							lkm	%
10–49	34	41	45	82	93	54	59	174
50–249	8	27	19	35	51	27	43	538
Liikevaihtosumma							milj. euroa	%
10–49	54,2	79,1	78,6	314,7	338,7	184,3	285	525
50–249	57,5	358,6	120,0	400,0	1105,1	398,8	1048	1821
Osuus, %								
10–49	9 %	13 %	3 %*	28 %	24 %	19 %		
50–249	16 %	36 %	17 %	34 %	32 %	31 %		
Henkilöstö							lkm	%
10–49	828	947	1 101	2 083	2 296	1 376	1 468	177
50–249	1 037	3 169	1 959	3 424	5 020	2 721	3 983	384
Osuus, %								
10–49	23 %	21 %	23 %	30 %	27 %	25 %		
50–249	29 %	35 %	33 %	39 %	37 %	37 %		

Yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Osaamisintensiiviset alat sisältävät seuraavat TOL2008-alat: 62–63, 69–73 ja 78. Liikevaihtosummat vuoden 2019 tasossa.

* Poikkeuksellisen alhaista osuutta selittää yksittäinen pieni yritys, joka nosti pienten kasvuyritysten liikevaihtosummaa kyseisenä vuonna.

5 Kasvuyritysten henkilöstön kasvun lähteet

Tässä luvussa tarkastellaan kasvuyritysten erilaisia henkilöstön kasvun lähteitä, joita voiva olla esimerkiksi yritysosto, liiketoiminnan ulkoistus tai konsernin sisäinen siirto. Olemme myös arvioineet osa-aikaisten työntekijöiden osuutta kasvuyritysten kokonais työvoimasta. Hyödynnämme tarkasteluissa yritysrekisterin tietojen lisäksi FOLK-työssäkäyntimoduulin tietoja. Kasvuyrityksen määritelmä on sama kuin aiemmissa luvuissa eli yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena. Määritelmällisesti suuri yritys työllistää vähintään 250 työntekijää, sen vuosiliikevaihto on vähintään 50 miljoonaa euroa ja tase vähintään 43 miljoonaa euroa.

5.1 Henkilön työsuhde

Työntekijöiden siirtymisten arvioinnissa käytetään kahta eri tietoa: yritysrekisterin tietoa yrityksen henkilöstön määrästä sekä FOLK-henkilöaineiston työssäkäyntimoduulin tietoa henkilön työpaikasta.

Henkilökunnan määrän laskennassa käytetään yritysrekisterin tietoa. Luku kuvaa henkilöstön määrää keskimäärin tilikautena, kokoaikavastaavana tietona (osa-aikaiset työntekijät on muunnettu kokoaikaisia vastaaviksi). Arvio tuotetaan palkkojen perusteella, jos sitä ei ole saatu suorakyselystä.

FOLK-henkilöaineiston työssäkäyntimoduuli sisältää pääasiassa työssäkäyntitilaston tietoja. Työnantajaa koskevia tietoja on moduulissa sekä vuoden viimeisen viikon työsuhteesta (TVM) että vuoden pisimmästä, vähintään puoli vuotta kestäneestä työsuhteesta (ATV). Selvityksessä käytetään tietoa vuoden viimeisen viikon työsuhteesta, jotta vuoden jälkipuoliskolla tapahtuneet yrityskaupat ja toiminnan ulkoistamiset tulisivat huomioitua. Moduulin tietoja oli saatavilla tutkimuksen teon hetkellä vuoteen 2018 saakka.

Verrattaessa yritysrekisterin ja FOLK-henkilöaineiston työssäkäyntimoduulin tietoja keskenään on ilmeistä, että tietyillä toimialoilla suuri osa alan kasvuyritysten työntekijöistä on töissä niissä vain osa-aikaisesti. Merkittävimmät tällaiset toimialat on esitetty Taulukossa 7. Lukumääräisesti suurin osa tällaisista henkilöistä on töissä toimialalla ”Työllistämistoiminta”, joka sisältää vuokratyövoimaa välittävät yritykset. Toinen lukumääräisesti merkittävä kokonaisuus on erilaisia sosiaali- ja terveyspalveluja tarjoavat yritykset.

Taulukon suhdeluku kuvaa osa-aikaisten työntekijöiden osuutta toimialan kasvuyritysten kokonaistyövoimasta. Tulos olisi hieman erilainen, jos keskiarvo laskettaisiin yrityksittäin. Tällöin matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta; elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto sekä kulttuuri- ja viihdetoiminta nousisivat kärkeen kolmeksi merkittävimmäksi toimialaksi, joiden kasvuyritykset työllistävät suhteessa eniten osa-aikaisia työntekijöitä. Näiden toimialojen kasvuyritykset ovat siten henkilömäärältään keskimäärin pienempiä kuin esimerkiksi sosiaali- ja terveystalouden kasvuyritykset.

Taulukko 7. Toimialat joilla pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöistä suuri osa on osa-aikaisessa työsuhteessa vuosina 2001–2018.

Toimiala	Osa-aikaisia	Suhteessa "vakinaiseen" henkilöstöön
Sosiaalihuollon avopalvelut	20 018	294 %
Eläinlääkintäpalvelut	490	290 %
Matkatoimistojen ja matkanjärjestäjien toiminta	1 279	275 %
Elokuva-, video- ja televisio-ohjelmatuotanto	831	268 %
Posti- ja kuriiritoiminta	671	243 %
Kulttuuri- ja viihdetoiminta	183	196 %
Terveyspalvelut	12 875	193 %
Huonekalujen valmistus	569	186 %
Koulutus	1 874	181 %
Työllistämistoiminta	62 406	179 %

5.2 Työntekijöiden siirtymät kasvuyrityksissä

Taulukko 8 kuvaa pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymiä kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018. Mukana ovat kasvuyritykset vuoteen 2017 asti. Yrityksen koko saattaa muuttua sen kasvuperiodin aikana samoin kuin kasvuperiodi voi olla pituudeltaan pidempi kuin vähimmäisvaatimus kolme vuotta.

Taulukoiden "Osuus työvoimasta %" -sarakeet kuvaavat sitä prosenttiosuutta, missä kokoluokan kasvuyrityksen työvoima on ollut edellisenä vuonna töissä. "Osuus uudesta työvoimasta %" -sarakeet kuvaavat puolestaan sitä, minkä osuuden mikäkin

työvoiman lähde kattaa kokoluokan kasvuyritysten työvoiman lisäyksestä. Alle kymmentä yritystä koskevat tiedot on esitetty suluissa.

Siirtyvän työvoiman posenttiosuoksien laskentaan liittyy suuria epävarmuuksia. Yksittäiset esitettävät luvut eivät näin ollen vastaa täysin todellista tilannetta, mutta kuvaavat kokonaisuutena eri alojen ja kasvuperiodin ja ei-kasvuperiodin välisiä eroja.

Taulukoissa käytetyt siirtymät ovat pelkistetyksi seuraavat:

- Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa: Työntekijän työpaikan yritystunnus pysyy ennallaan
- Työntekijä siirtyy konsernin sisällä: Työntekijä siirtyy eri yritystunnukselta, mutta yritys kuuluu samaan konserniin
- Siirtymät yrityksen tai konsernin ulkopuolelta: Työntekijän tausta on jokin alla esitettävistä tapauksista
- Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen: Työntekijän lähteenä on kunta- tai valtio-omisteinen yritys tai organisaatio
- Liiketoiminnan osto/ulkoistus: Työntekijän edellisen työpaikan liiketoiminta lakkaa, siirtyvät henkilöt kattavat lähteen henkilöstöstä vähintään kolmanneksen mutteivat kahta kolmasosaa ja siirtyminen on merkittävä myös kohteena olevalle yritykselle tai siirtyviä henkilöitä on vähintään 20 ja vastaanottavan yrityksen henkilömäärä kasvaa samalla kun lähteen henkilömäärä tippuu
- Yritysosto: Vastaanottava yritys on merkitty seuraajaksi Tilastokeskuksen demografia-aineistossa tai työntekijän edellisen työpaikan liiketoiminta lakkaa, siirtyvät henkilöt kattavat lähteen henkilöstöstä vähintään kaksi kolmasosaa ja siirtyminen on merkittävä myös kohteena olevalle yritykselle
- Yleinen työvoiman siirtymä: Työntekijä on pakotettu etsimään itselleen uuden työpaikan, mikään yllä olevan siirtymissyyn ehdot eivät toteudu

Siirtymisten ehdot ja järjestys, jossa ne käydään läpi, on esitetty tarkemmin liitetaulukossa 10.

Jotta yritys tai organisaatio olisi noussut esille työvoiman siirtymisen lähteenä, vaadittiin, että vähintään viisi henkilöä on siirtynyt siitä kohteena olevaan yritykseen. Vaatimus vääristää pienten yritysten henkilöstösiirtymistä saatavaa kuvaa: koska kasvuyrityksen määritelmän mukainen alaraja on kymmenen henkilöä, voi olla, että sinne siirtyisi alarajalla lähes puolet sen henkilöstöstä (neljä) jostain tietystä yrityksestä tai organisaatiosta ilman, että se näkyisi aineistossamme. Neljä siirtyvää työntekijää ei näkyisi aineistossamme, koska olemme rajanneet tarkastelun vain viiteen tai useampaan työpaikasta toiseen siirtyvään henkilöön.

Taulukon 8 (ja Liitetaulukko 2) mukaan suurissa yrityksissä jatkaa kasvuperiodin aikana niiden työvoimasta 64 prosenttia työntekijöistä saman työnantajan palveluksessa (sama y-tunnus) ja 20 prosenttia siirtyy yritykseen toisesta saman konsernin yrityksestä (sama konsernitunnus). Suurten yritysten uusista työntekijöistä tulee siten 16 prosenttia konsernin ulkopuolelta. Näistä 11 prosenttia tulee yritykseen liiketoiminnan oston tai ulkoistamisen kautta ja 15 prosenttia yritysoston kautta. Keskisuurissa yrityksissä vastaavat prosenttiosuudet uusille työntekijöille ovat 19 prosenttia ja 2 prosenttia. Keskisuuret yritykset ovat analyysin mukaan tehneet vain muutamia yrityskauppoja, ja siksi yrityskauppojen luku on suluissa kuvastamassa sen epävarmuutta.

Taulukko 8. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

OSIUS TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Siirtymät yrityksen tai konsernin ulkopuolelta	16 %	7 %	3 %
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	64 %	82 %	90 %
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	20 %	11 %	7 %
OSIUS UUDESTA TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	50 %	58 %	64 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	11 %	19 %	18 %
Yleinen työvoiman siirtymä	24 %	21 %	17 %
Yritysosto	15 %	(2 %)	(2 %)

Liitetaulukko 3 kuvaa pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymiä kasvuperiodin mittaisina periodeina, mutta muulloin kuin kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018. Toisin sanoen henkilöstön siirtymisten tapahtumat on suhteutettu kattamaan kasvuperiodin mukaisen ajan, vaikka tarkasteltava ajanjakso onkin koko se aika, kun yrityksestä on tietoja käytettävissä. Esiintymisten pituudet ovat kaikilla yrityksillä keskimäärin 9,1 vuotta, osaamisintensiivisillä aloilla 7,3 vuotta, tuotantointensiivisillä aloilla 13,2 vuotta sekä tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla 9,0 vuotta. Kasvu-
periodin pituus on tyypillisesti vain vaaditut kolme vuotta.

Kasvuyrityksillä tapahtuu kuitenkin kasvuperiodin aikana lukumääräisesti enemmän liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia sekä suurten yritysten osalta myös yritysostoja kuin muutoin. Näiden tapahtumien seurauksena myös suurempi joukko työntekijöitä vaihtaa työnantajaa kuin muuna aikana.

Kasvuperiodien aikana suurempi osa työntekijöistä jatkaa saman työnantajan palveluksessa. Kasvu tarjoaa arvatenkin hyviä etenemismahdollisuuksia olemassa olevalle henkilöstölle. Kasvuperiodeille on myös tyypillistä henkilöstön siirtyminen konsernin sisällä yrityksestä toiseen. Oletettavasti uutta liiketoimintaa ja kasvua kehitetään uuden liiketoimintayksikön alla olemassa olevan ("vanhan") yrityksen huolehtiessa perusliiketoiminnan pyörittämisestä.

Osaamisintensiiviset alat

Työntekijöiden siirtymät osaamisintensiivisillä aloilla ovat vastaavat kuin koko aineistossa (Taulukko 9, Liitetaulukko 4). Liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia sekä yritysostoja tapahtuu kuitenkin suhteessa useammin. Muutokset myös painottuvat enemmän yritysostoihin kuin pelkkiin liiketoimintojen ostoihin. Lukumäärät ovat kuitenkin erityisesti yritysostojen osalta pieniä, joten tuloksessa korostuvat muutamat, kenties poikkeuksellisetkin tapahtumat, eivätkä ne välttämättä kuvaa normaalitilannetta.

Osaamisintensiivisten alojen muulloin kuin kasvuperiodin aikana tapahtuneita työntekijöiden siirtymiä on kuvattu liitetaulukossa 5. Osaamisintensiivisillä aloilla tapahtuu liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia sekä yritysostoja myös kasvuperiodien ulkopuolella useammin kuin muilla toimialoilla. Suurin ero suhteessa kasvuperiodiin syntyy yritysostojen pienemmässä määrässä. Kasvuperiodien aikana korostuvat myös siirtymiset konsernin sisällä, erityisesti suurten kasvuyritysten tapauksessa.

Taulukko 9. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät osaamisintensiivisillä aloilla kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

OSUUS TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Siirtymät yrityksen tai konsernin ulkopuolelta	17 %	4 %	2 %
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	60 %	86 %	93 %
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	23 %	10 %	5 %
OSUUS UUDESTA TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	34 %	50 %	35 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	10 %	19 %	36 %
Yleinen työvoiman siirtymä	19 %	21 %	14 %
Yritysosto	38 %	(11 %)	(15 %)

Tuotantointensiiviset alat

Tuotantointensiivisten alojen analyysiä vaikeuttaa se, että liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia on tapahtunut yritysaineistossamme hyvin harvoin eikä yritysostoja arviomme mukaan lainkaan (Taulukko 10, Liitetaulukko 6). Mikäli tällainen liiketoiminnan osto tai ulkoistus on kuitenkin tapahtunut, on se ollut kooltaan kohtuullisen suuri.

Työntekijöistä jatkaa saman työnantajan palveluksessa suurempi osa kuin muilla aloilla. Merkittävintä samassa yrityksessä jatkamisessa on, että kasvuperiodien aikana henkilöstöä siirtyy merkittävästi konsernin sisällä yrityksestä toiseen. Muulloin kuin kasvuperiodien aikana tätä ei juurikaan tapahdu (Liitetaulukko 7).

Taulukko 10. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät tuotantointensiivisillä aloilla kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

OSUUS TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Siirtymät yrityksen tai konsernin ulkopuolelta	100 %	100 %	100 %
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	0 %	0 %	0 %
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	0 %	0 %	0 %
OSUUS UUDESTA TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	(78 %)	(25 %)	(16 %)
Liiketoiminnan osto/ulkoistus		43 %	(84 %)
Yleinen työvoiman siirtymä	(22 %)	(31 %)	
Yritysosto			

Muut kuin tuotanto- ja osaamisintensiiviset alat

Liiketoiminnan ostoja ja ulkoistamisia tapahtuu muilla kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla lähes yhtä usein kuin osaamisintensiivisillä aloilla, mutta yritysostot ovat kuitenkin harvinaisempia (Taulukko 11, Liitetaulukko 8). Näille muille kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisille aloille on tyypillistä työntekijöiden siirtyminen julkiselta sektorilta yksityisiin yrityksiin. Tämä johtuu siitä, että sosiaali- ja terveysalan yritykset kuuluvat kategoriaan, ja kuntien ja kuntayhtymien työntekijöitä on siirtynyt yksityisten sosiaali- ja terveysalan yritysten palvelukseen. Siirtyminen on korostunut näiden yritysten kasvuperiodien aikana.

Muiden kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisten alojen muulloin kuin kasvuperiodin aikana tapahtuneita työntekijöiden siirtymiä on kuvattu liitetaulukossa 9. Työntekijät jatkavat suurin piirtein yhtä todennäköisesti saman työnantajan palveluksessa riippumatta siitä, onko kyseessä kasvuperiodi vai ei. Samoin kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla konsernin sisäinen siirtyminen kohdistuu kasvuperiodien aikoihin.

Taulukko 11. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät muilla kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

OSUUS TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Siirtymät yrityksen tai konsernin ulkopuolelta	34 %	22 %	11 %
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	0 %	0 %	0 %
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	66 %	78 %	89 %
OSUUS UUDESTA TYÖVOIMASTA %			
Työvoiman lähde	Suuri	Keskisuuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	71 %	65 %	71 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	13 %	20 %	15 %
Yleinen työvoiman siirtymä	16 %	14 %	13 %
Yritysosto		(1 %)	(0 %)

Lähteet

- Simons, M., Lehtoranta, O., Liukko, T., Airola, M., Ilomäki, K., Mikkola, M., Hyötyläinen, R. ja Pohto, P. (2007). Keskisuuren kasvuyrityksen mahdollisuudet ja haasteet. KTM julkaisuja 2007. Helsinki: Edita Publishing Oy.
- Anyadike-Danes, M., Bjuggren, C.-M., Gottschalk, S., Hölzl, W., Johansson, D., Maliranta, M. ja Myrann, A. (2015). An international cohort comparison of size effects on job growth. *Small Business Economics* 44, 821-844.
- Figueiredo, R.J., Neto, J.V., Quelhas, O.L.G. ja de Matos Ferreira, J.J. (2017). Knowledge intensive business services (KIBS): bibliometric analysis and their different behaviors in the scientific literature: Topic 16—innovation and services. *RAI Revista de Administração e Inovação* 14(3), 216–225.
- Kuussaari, M. ja Partanen, J. (2021). Kasvuyritykset keskittyvät keskuksiin, mutta syrjimmälläkin on niille edellytyksiä. Saatavilla: <https://www.stat.fi/tietotrendit/artikkelit/2021/kasvuyritykset-keskittyvat-keskuksiin-mutta-syrjimmallakin-on-niille-edellytyksia/> (viitattu 17.8.2021)
- Lith, P. (2003). Osaamisintensiiviset liike-elämän palvelut ovat tärkeitä kansantaloudelle. *Tietoaika* 12/2003, Tilastokeskus. Saatavilla: https://www.stat.fi/tup/tietoaika/tilaajat/ta_12_03_kibs.html (viitattu 23.4.2021)
- Maliranta, M., Pajarinen, M. ja Rouvinen, P. (toim.) (2018). Startupit kansantaloudessa. Helsinki: Taloustieto Oy (ETLA B277). Saatavilla: <https://pub.etla.fi/ETLA-B277.pdf> (viitattu 29.4.2021)
- Maliranta, M. ja Hurri, P. (2017). Kasvuyritykset ja talouskasvu: empiirinen analyysi kasvuyritysten työllisyyden ja tuottavuuden dynamiikasta. *Kansataloudellinen aikakauskirja* 113(1), 7-21.
- Nordic Innovation (2019a). Nordic scalers - A study of drivers of growth and barriers to scaling of Nordic companies. Saatavilla: <https://www.nordicinnovation.org/2019/nordic-scalers-study-drivers-growth-and-barriers-scaling-nordic-companies> (viitattu 15.10.2021)
- Nordic Innovation (2019b). Scale-ups in the Nordics – Statistical portrait 2008-2016. Saatavilla: <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:1362012/FULLTEXT02.pdf> (viitattu 9.8.2021)

TEM (2012). Yrittäjyyskatsaus 2012. Työ ja yrittäjyys 46/2012, työ- ja elinkeinoministeriö.

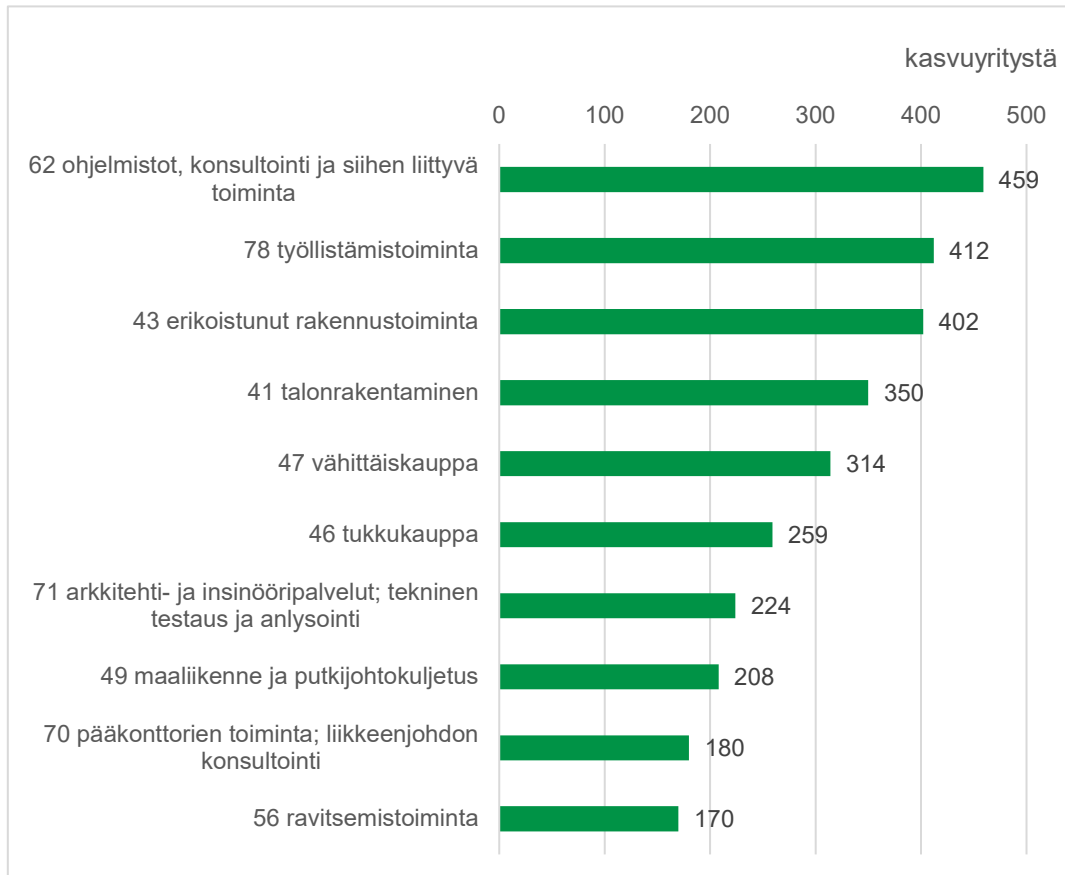
Liitteet

*Liitetaulukko 1. Kasvuyritysten lukumäärä ja niiden osuus yrityskannasta ja yri-
tusten henkilöstöstä vuosina 2001-2017*

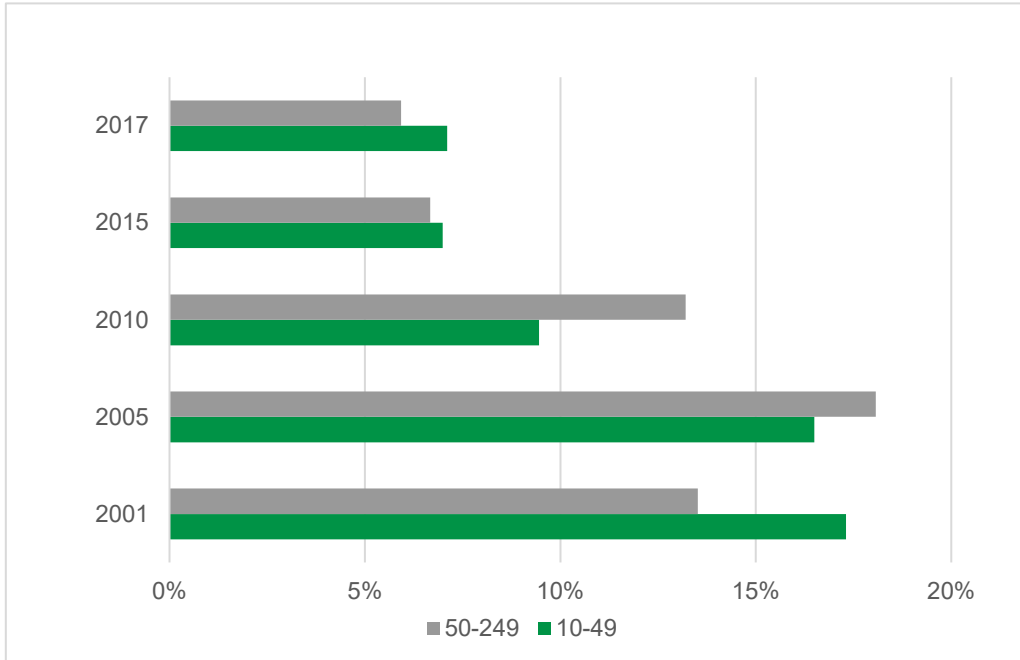
	kasvuyritykset, lukumäärä*	osuus yli 10 hengen yrityksistä, %	osuus kaikista yrityksistä, %	osuus kaikkien yritysten henki- löstöstä, %
2001	198	1,3	0,1	0,7
2002	262	1,7	0,2	1,2
2003	235	1,6	0,2	1,1
2004	260	1,7	0,2	1,4
2005	299	2,0	0,2	2,1
2006	311	1,9	0,2	2,2
2007	287	1,7	0,2	1,8
2008	235	1,4	0,1	1,7
2009	244	1,5	0,1	1,3
2010	264	1,6	0,2	1,2
2011	319	1,8	0,2	1,4
2012	284	1,7	0,2	1,2
2013	317	1,8	0,2	1,3
2014	328	1,9	0,2	1,3
2015	386	2,2	0,2	1,6
2016	454	2,5	0,2	2,1
2017	493	2,7	0,2	2,4
keskiarvo	304	1,8	0,2	1,5

*Yrityksen lähtötyöllisyys on vähintään 10 henkilöä, ja työllisyyden keskimääräinen kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa vähintään kolmena peräkkäisenä vuotena.

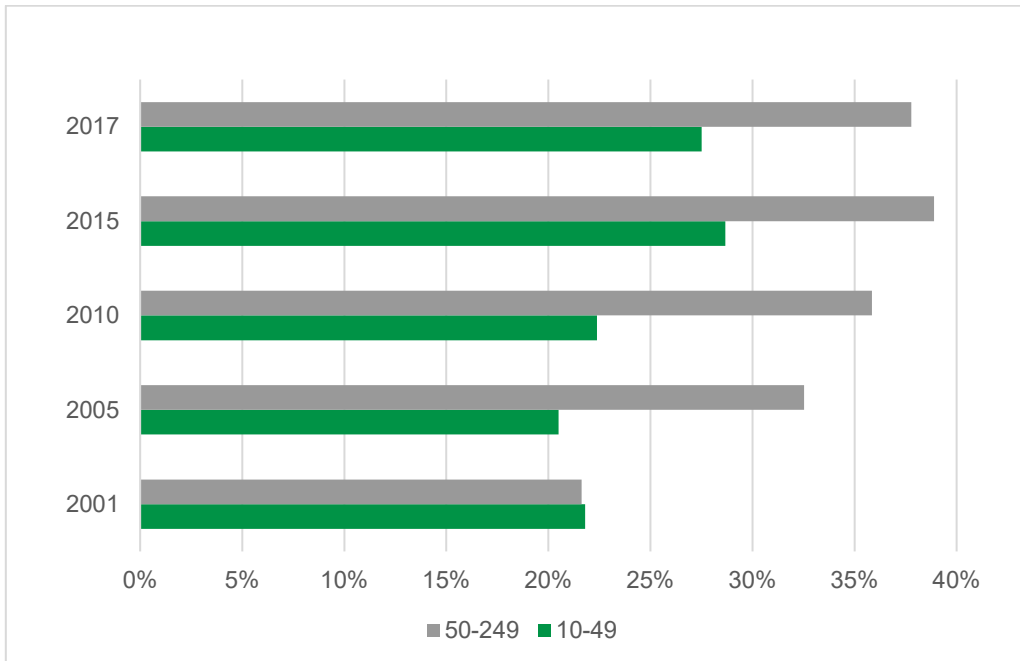
Liitekuvio 1. Kasvuyritysten kymmenen yleisintä toimialaa vuosina 2001-2017 yhteensä



Liitekuvio 2. Tuotantointensiivisten kasvuyritysten osuus pienistä ja keskisuurista kasvuyrityksistä vuosina 2001, 2005, 2010, 2015 ja 2017



Liitekuvio 3. Osaamisintensiivisten kasvuyritysten osuus pienistä ja keskisuurista kasvuyrityksistä vuosina 2001, 2005, 2010, 2015 ja 2017



Liitetaulukoiden 2–9 ”Työvoiman lähde” -sarakkeiden ”aina” tarkoittaa, että kyseinen siirtymä tapahtuu kokoluokan yrityksissä oletettavasti jokaisena kasvuperiodin vuotena. ”Usein” tarkoittaa, että siirtymä tapahtuu kokoluokan yrityksissä oletettavasti ainakin kerran kasvuperiodin aikana. Prosenttiosuus kuvaa sitä osuutta kokoluokan yrityksistä, joissa siirtymä tapahtuu ainakin kerran kasvuperiodin aikana. Alle kymmentä yritystä koskevat tiedot on esitetty suluissa.

Liitetaulukko 2. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %			Osuus Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Työvoiman lähde									
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	aina	usein	25 %	8 %	4 %	2 %	50 %	58 %	64 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	usein	28 %	7 %	2 %	1 %	0 %	11 %	19 %	18 %
Yleinen työvoiman siirtymä	aina	usein	16 %	4 %	1 %	0 %	24 %	21 %	17 %
Yritysosto	63 %	(2 %)	(0 %)	3 %	(0 %)	(0 %)	15 %	(2 %)	(2 %)
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	64 %	82 %	90 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	aina	usein	20 %	11 %	7 %			

Liitetaulukko 3. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät kasvuperiodin mittaisina periodeina muulloin kuin kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %			Osuus Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Työvoiman lähde									
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	aina	67 %	18 %	6 %	2 %	2 %	58 %	52 %	69 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	83 %	13 %	4 %	1 %	1 %	0 %	8 %	15 %	16 %
Yleinen työvoiman siirtymä	aina	74 %	9 %	2 %	1 %	0 %	22 %	32 %	13 %
Yritysosto	13 %	(0 %)	(1 %)	1 %	(0 %)	(0 %)	11 %	(2 %)	(2 %)
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	83 %	92 %	94 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	usein	50 %	6 %	4 %	3 %			

Liitetaulukko 4. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät osaamisintensiivisillä aloilla kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

Työvoiman lähde	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %			Osuus Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	aina	74 %	8 %	5 %	2 %	0 %	34 %	50 %	35 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	71 %	14 %	9 %	1 %	1 %	0 %	10 %	19 %	36 %
Yleinen työvoiman siirtymä	aina	47 %	5 %	3 %	1 %	0 %	19 %	21 %	14 %
Yritysosto	usein	(3 %)	(1 %)	5 %	(0 %)	(0 %)	38 %	(11 %)	(15 %)
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	60 %	86 %	93 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	aina	usein	23 %	10 %	5 %			

Liitetaulukko 5. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät osaamisintensiivisillä aloilla kasvuperiodin mittaisina periodeina muulloin kuin kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

Työvoiman lähde	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %			Osuus Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	aina	usein	21 %	5 %	2 %	1 %	69 %	51 %	61 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	70 %	21 %	8 %	1 %	1 %	1 %	9 %	19 %	30 %
Yleinen työvoiman siirtymä	usein	40 %	4 %	1 %	1 %	0 %	16 %	23 %	9 %
Yritysosto	41 %	(2 %)	(0 %)	0 %	(0 %)	(0 %)	6 %	(7 %)	(0 %)
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	83 %	90 %	94 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	aina	93 %	8 %	6 %	3 %			

Liitetaulukko 6. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät tuotantointensiivisillä aloilla kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %			Osuus Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Työvoiman lähde									
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	usein	(22 %)	(2 %)	(0 %)	(0 %)	(0 %)	(78 %)	(25 %)	(16 %)
Liiketoiminnan osto/ulkoistus		11 %	(2 %)		1 %	(0 %)		43 %	(84 %)
Yleinen työvoiman siirtymä	(60 %)	(30 %)		(0 %)		(0 %)	(22 %)	(31 %)	
Yritysosto									
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	71 %	85 %	92 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	usein	usein	29 %	14 %	7 %			

Liitetaulukko 7. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät tuotantointensiivisillä aloilla kasvuperiodin mittaisina periodeina muulloin kuin kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %			Osuus Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	82 %	22 %	(5 %)	0 %	0 %	(0 %)	32 %	55 %	(54 %)
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	(23 %)	(5 %)	(2 %)	(0 %)	(0 %)	(0 %)	(28 %)	(18 %)	23 %
Yleinen työvoiman siirtymä	usein	17 %	(5 %)	0 %	0 %	(0 %)	39 %	27 %	(23 %)
Yritysosto									
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	96 %	97 %	98 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	96 %	38 %	4 %	3 %	2 %			

Liitetaulukko 8. Pienten, keskisuurten ja suurten kasvuyritysten työntekijöiden siirtymät muilla kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

Työvoiman lähde	Kohdeyrityksen suuruusluokka			Osuus Työvoimasta %%			Osuus uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	aina	usein	35 %	13 %	6 %	3 %	71 %	65 %	71 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	usein	42 %	7 %	3 %	2 %	1 %	13 %	20 %	15 %
Yleinen työvoiman siirtymä	aina	usein	17 %	3 %	1 %	0 %	16 %	14 %	13 %
Yritysosto		(1 %)	(0 %)		(0 %)	(0 %)		(1 %)	(0 %)
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	66 %	78 %	89 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	aina	usein	15 %	12 %	8 %			

Liitetaulukko 9. Pienten, keskisuurten ja suurten yritysten työntekijöiden siirtymät muilla kuin tuotanto- ja osaamisintensiivisillä aloilla kasvuperiodin mittaisina periodeina muulloin kuin kasvuperiodin aikana vuosina 2001–2018.

Työvoiman lähde	Työvoiman lähde			Työvoiman lähde %			Uudesta työvoimasta %		
	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni	Suuri	Keski-suuri	Pieni
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	aina	usein	34 %	8 %	3 %	2 %	61 %	64 %	76 %
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	usein	24 %	7 %	1 %	1 %	0 %	8 %	16 %	14 %
Yleinen työvoiman siirtymä	aina	90 %	10 %	2 %	1 %	0 %	17 %	20 %	8 %
Yritysosto	(16 %)	(0 %)	(1 %)	(2 %)	(0 %)	(0 %)	(14 %)	(0 %)	(2 %)
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	aina	aina	aina	81 %	92 %	93 %			
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	aina	usein	80 %	6 %	4 %	3 %			

Liitetaulukko 10. Henkilöstön siirtymien kategoriat ja siirtymän määrittelyssä käytetyt ehdot

Siirtymä	Ehto
Työntekijä jatkaa saman työnantajan palveluksessa	Työntekijä jatkaa samassa yrityksessä (yritystunnus pysyy ennallaan)
Työntekijä siirtyy konsernin sisällä	Työntekijä siirtyy eri yritystunnukselta mutta yritys kuuluu samaan konserniin
Julkiselta sektorilta yksityiseen yritykseen	Työntekijän lähteenä kunta- tai valtio-omisteinen yritys tai organisaatio
Yritysosto	Vastaanottava yritys merkitty seuraajaksi Tilastokeskuksen demografia-aineistossa
Yritysosto	<p>Työntekijän lähteen liiketoiminta lakkaa, siirtyvät henkilöt kattavat lähteen henkilöstöstä vähintään kaksi kolmasosaa sekä jokin seuraavista ehdoista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyvät henkilöt kattavat vastaanottavan yrityksen henkilöstöstä vähintään kolmanneksen • siirtyviä henkilöitä on vähintään 20 • vastaanottavan yritys on kooltaan pieni tai • lähteen lakkaamissyy on yritysfuusio
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	<p>Työntekijän lähteen liiketoiminta lakkaa, siirtyvät henkilöt kattavat lähteen henkilöstöstä vähintään kolmanneksen mutteivat kahta kolmasosaa sekä jokin seuraavista ehdoista:</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyvät henkilöt kattavat vastaanottavan yrityksen henkilöstöstä vähintään kolmanneksen • siirtyviä henkilöitä on vähintään 20 • vastaanottavan yritys on kooltaan pieni tai • lähteen lakkaamissyy on yritysfuusio
Yleinen työvoiman siirtymä	Lähteen liiketoiminta lakkaa, mutta mikään edellä esitetystä ehdoista ei täyty, ts. työntekijä on pakotettu etsimään itselleen uuden työpaikan
Yritysosto	Vastaanottavaan yritykseen siirtyviä henkilöitä on vähintään 100, vastaanottavan yrityksen ja lähteen toimialat ovat 78, työllistämistoiminta
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	Vastaanottavaan yritykseen siirtyviä henkilöitä on vähintään 100, vastaanottavan yrityksen toimiala on 78, työllistämistoiminta, lähteen toimiala on jokin muu
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	<p>Seuraavista täyttyy vähintään kaksi ehtoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • siirtyvät henkilöt kattavat vastaanottavan yrityksen henkilöstöstä vähintään kolmanneksen • siirtyvät henkilöt kattavat lähteen henkilöstöstä vähintään kolmanneksen • siirtyviä henkilöitä on vähintään 10
Liiketoiminnan osto/ulkoistus	Siirtyviä henkilöitä on vähintään 20, vastaanottavan yrityksen henkilömäärä kasvaa samalla kun lähteen henkilömäärä tippuu
Yleinen työvoiman siirtymä	Kaikki muut työvoiman siirtymät